

Received: 26 June 2025 | Accepted: 23 September 2025

GÜNCEL TARTIŞMALAR BAĞLAMINDA KASTAMONU İLİNDE İDARI BÖLÜNÜŞÜN TBA VE VIKOR YÖNTEMLERİYLE YENİDEN DÜZENLENMESİ

Reorganization of Administrative Division in Kastamonu Province Using TBA and VIKOR Methods in the Context of Current Debates

Okan TÜRKAN

*İzmir Bakırçay Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
Coğrafya Bölümü
İzmir-Türkiye
okan.turkan@bakircay.edu.tr*

Abstract

Over the years, the number of provinces and districts in Turkey has been increased based on non-measurable elements in the relevant articles of law. The fundamental reasons for establishing provinces and districts are generally subjective rather than based on concrete and measurable criteria. The fact that most legislative proposals coincide with election periods suggests that the objective conditions of economies of scale are not considered and that populist approaches are the basis. In current debates, such as proposals for 100 provinces and 1000 districts, it can be argued that the unquestioned acceptance of the existing division, rather than increasing the number of administrative units, is problematic. Turkey's population has grown exponentially, and the country's socioeconomic conditions prior to the 1980s necessitated the establishment of new districts. However, in the 21st century, changes have occurred in socioeconomics, transportation, communication, and technology. These changes, integrated into public service delivery, have rendered many bureaucratic processes obsolete and significantly reduced the justification for establishing new districts. It can be said that these changes have made the existence of the legal personality of some districts questionable in terms of saving public resources. In this context, economic inefficiencies caused by district and village administrative areas that have gradually become dysfunctional in Turkey have been evaluated based on the province of Kastamonu. In Kastamonu province, which has a very high number of district and village administrative areas, TBA and ENTROPY-based VIKOR analyses were employed, based on developed criteria to identify districts whose legal entities do not serve the public interest. Based on the analysis results, field studies, and consultative meetings with municipal and civil administration officials, new proposals for reorganizing the administrative division of Kastamonu province have been developed. In the current situation, it is not rational for Kastamonu province to continue with 20 districts and 1,054 villages, including the central district. The fact that Kastamonu province consists of 13 districts, 7 towns, and 567 villages will maximize public benefit.

Keywords: Number of Districts, Number of Villages, Administrative Division, Kastamonu Province, PCA and VIKOR Method

Öz

Türkiye’de yıllar içerisinde ilgili kanun maddelerindeki ölçülebilir olmayan unsurlara atıfla idari taksimata müdahale edilerek il/ilçe sayıları artırılmıştır. İl/ilçe kuruluşlarının kuruluş gerekçelerinin somut ve ölçülebilir kriterler yerine öznellik barındırması ve kanun tekliflerinin çoğunlukla seçim dönemlerine denk gelmesi bu konuda ölçek ekonomisinin nesnel koşullarının gözlemlenmeden popülist yaklaşımların temel alındığını düşündürmektedir. Türkiye’de 100 il, 1000 ilçe önerisinde olduğu gibi güncel tartışmalarda idari birim sayısının artırılması yerine mevcut bölünüşün sorgulanmamasının sorunlu olduğu söylenebilir. Türkiye nüfusunun katlanarak büyümesi yanında özellikle 1980’li yıllar öncesinde ülkenin sosyoekonomik koşulları yeni ilçelerin kurulmasını gerektirmiştir. Ancak 21. yüzyıla geçişle birlikte sosyoekonomik, ulaşım, iletişim ve teknolojiye meydana gelen değişimlerin sağladığı olanakların kamu hizmet alımlarına entegre edilerek birçok bürokratik süreci işlevsiz kılması yeni ilçe kurulma gerekçelerini önemli ölçüde azaltmıştır. Ortaya çıkan bu değişimlerin kamu kaynaklarından tasarruf bakımından mevcut bazı ilçelerin tüzel kişiliğinin varlığını tartışmalı hale getirdiği söylenebilir. Bu bağlamda Türkiye’de zamanla işlevini yerine getirmekte sorunlar barındıran ilçe ve köy idari alanlarının yol açtığı ekonomik verimsizlikler Kastamonu ili üzerinden değerlendirmeye alınmıştır. İlçe ve köy idari alan sayısının oldukça fazla olduğu Kastamonu ilinde tüzel kişiliğinin kamu yararı oluşturmadığı ilçelerin tespiti için geliştirilen kriterler esas alınarak TBA ve ENTROPY tabanlı VIKOR analizleri kullanılmıştır. Analiz sonuçları, saha çalışmaları, belediye ve mülki idare yetkilileriyle yapılan istişari görüşmelerin sonucuna dayanarak Kastamonu ili için yeni idari bölünüş düzenleme önerileri getirilmiştir. Mevcut durumdaki Kastamonu ilinin merkez dahil 20 ilçe ve 1054 köy idari alanıyla devam etmesinin rasyonel olmadığı, bunun yerine 13 ilçe, 7 belde ve 567 köy idari alanıyla devamının kamu yararını daha fazla yükselteceği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlçe Sayıları, Köy İdari Alan Sayıları, İdari Bölünüş, Kastamonu İli, TBA ve VIKOR Yöntemi

1. GİRİŞ

Türkiye’de Cumhuriyetin ilanını takiben yürürlüğü giren 1924 Anayasası ile birlikte idari bölünüşte il, ilçe ve bucaklardan oluşan üçlü bir yapı tesis edilmiştir (Anayasa.gov.tr., 2024a). 2014 yılına kadar devam etmiş olan bu yapı 11.09.2014 tarihli ve 29116 sayılı Resmî Gazete’de (Mükerrer) yayınlanan 6552 sayılı kanunla bucakların ülkenin idari bölünüş hiyerarşisindeki yeri lağvedilmiş ve böylece Türkiye’de il ve ilçelerden oluşan ikili yapı tesis edilmiştir (Resmî Gazete, 2014). Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar il ve ilçe sayılarında belirli dönemlerde azalmalar olmuşsa da genel olarak birim sayısı artmıştır. Nitekim 1927 yılında Türkiye’de 63 il ve 328 ilçe yer alırken 2025 yılı itibarıyla bu sayı büyükşehir belediyesi bulunmayan illerdeki merkez ilçeler de dahil edildiğinde 973 ilçeye ulaşmıştır. Cumhuriyet tarihinde uygulanmış olan bütün Anayasa metinlerinde Türkiye’nin idari bölünüşünün merkezi idare kuruluşu bakımından 1924 Anayasasında (Madde: 89) coğrafiya durumuna, ekonomik şartlara (Anayasa.gov.tr., 2024a), 1961 (Madde: 115) ve 1982 Anayasa (Madde: 126) metinlerinde ise bunlara ilave olarak kamu hizmetlerinin gereklerine göre kademeli bölümlere ayrıldığı ifade edilmektedir (Anayasa.gov.tr., 2024b ve c). Türkiye’de il ve ilçe sayısının değşiminde doğrudan adı geçen anayasaların belirtilen maddeleri referans alınmıştır.

Türkiye’de merkezi idare kuruluşu bakımından il sayısının 81’e, ilçe sayısının ise 973’e yükselmesinin birçok nedeni bulunmaktadır. Cumhuriyet tarihi boyunca çok sayıda kasaba ve şehrin il ve/veya ilçe merkezi haline getirilmesi noktasında taleplerin gerek halk gerekse siyasetçiler tarafından dile getirildiğ bilinmektedir. İlgili taleplerin basın ve Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulan tekliflerin tutanaklarında yer aldığı görülmektedir. TBMM tutanaklarına yansayan bu taleplere yönelik yapılan çalışmalarda il ve/veya ilçe merkezi olunmasının gerekçeleri arasında ilgili kasabanın/şehrin sürekli büyümesi, sosyoekonomik açıdan gelişmişliğ, coğrafi bütünlüğün daha rasyonel biçimde sağlanması ve daha iyi hizmet sunumunun gerçekleştirilecek olması gibi dayanaklarının ne çıktığı belirlenmiştir (imen, 2007). Bunların yanında ilgili yerleşmenin il ve/veya ilçe merkezi olması durumunda merkezi bütçeden aktarılan payın artması, birçok kamu kurumu ve kuruluşun ihdas edilmesi hasebiyle başta ticaret olmak üzere diğer ekonomik faaliyetlerin gelişeceği ve dolayısıyla yeni idari statünün ekonomik kalkınmayı tetikleyeceği ifade edilmektedir (Mutlu, 1989; Akdede & Acartürk, 2005; imen, 2013). Hatta vatandaşların yaşadıkları yerleşmenin il/ilçe merkezi haline getirilmesini bir prestij konusu olarak algıladığı da ifade edilmektedir (Gürsoy, 2008).

Cumhuriyet tarihi boyunca il/ilçe sayısındaki değişim incelendiğinde iki sıçrama dönemi ayırt edilir. Bunlardan biri 1951-1960 arası, diğeri ise 1981-1990 arasıdır (Türkan, 2023). 1951-1960 arasında 5 il ve 138 ilçe, 1981-1990 arasında ise 6 il ve 263 ilçe, dolayısıyla onar yıllık periyotlarda toplam 11 il ve 401 ilçe kurulmuştur. Öyle ki 1957 yılında 78 (Resmî Gazete, 1957), 1987 yılında 103 (Resmî Gazete, 1987) ve 1990’da da (Resmî Gazete, 1990) 130 yeni ilçe kurulmuştur. Bir başka ifadeyle tek seferde onlarca ve hatta yüzlerce ilçe kurulmuştur. Söz konusu ilçelerin kuruluşunun dayanağı Anayasanın ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’nun (Resmî Gazete, 1949) ilgili maddeleridir. Bu maddelerde herhangi bir ayrıntı olmamakla birlikte çok partili yaşama geçilmeden önceki ve hemen sonrasındaki dönemde ilçe kuruluşuyla ilgili hazırlanan kanun tekliflerinin Anayasanın ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’nun ilgili maddelerine atıf yapılarak gerekçelerinin ayrıntılı olarak hazırlandığı görülmektedir (Türkan, 2021). Buna rağmen 1980 ve sonrasındaki dönemde il/ilçe ihdası kanun tekliflerinin Anayasa ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’na atıf yaptığı ancak gerekçelerinin birkaç satırlık ve de oğunlukla birbirinin aynısı olduğu, bazılarında ise hiçbir gerekçe olmadan hazırlandığı görülmektedir (Türkan, 2023). Söz konusu dönemde kırdan kente doğru glerin sürmesi ve/veya ülke toplam nüfusunun artmasının ya da güvenlik gibi gerekçelerin il/ilçe kuruluşlarına etkisi olduğu bilinen bir gerçektir. Ancak bu ve benzeri nedenlerin ilçe kuruluşuna etkisi yadsınamasa da ilçe kuruluş gerekçelerinin sınırlı olması veya gerekçe sunulmadan Anayasaya ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’na atfen kanun tekliflerinin hazırlanmasının siyaset kurumunun popülist politikalarıyla doğrudan ilişkili bir duruma işaret ettiği düşünülmektedir (imen, 2007; Keskin, 2008; Türkan, 2021; Türkan, 2023). İl ve/veya ilçe kurulmasına yönelik kanun tekliflerinin zamanlaması ile genel veya yerel seçim takvimleri arasında bir korelasyon olduğunun meclis tutanaklarına da yansması söz konusu düşünceleri destekler niteliktedir (Tbmm.gov.tr., 2025a; 2025b; 2025c).

Seçim takvimi ve idari bölünüş teklifleri arasında bir korelasyon bulunduğu 27.10. 1957 tarihinde yapılan genel seçimler öncesinde 78, 29.11. 1987 tarihinde yapılan genel seçimler öncesinde 103 ve 20.10. 1991 tarihinde yapılan genel seçimlerin öncesinde de 130 ilçenin kurulması örnek olarak gösterilebilir (Türkan, 2021). Öyle ki il/ilçe talepleri neredeyse her seçim döneminde gündemi işgal etmektedir. Nitekim bunun son örneğini Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) 2023 seçim beyannamesinde de görmekteyiz. Söz konusu beyannamede herhangi bir gerekçe olmaksızın Türkiye Cumhuriyeti'nin mülki idare sisteminin cumhuriyetin yüzüncü yıldönümü olan 2023'te, 100 il, 1000 ilçeden oluşması gerektiği ifade edilmektedir (MHP, 2023). Bu öneri iktidar tarafından da sahiplenilmiş ve konu yerel ve ulusal basında günlerce gündemde kalmıştır (URL, 2025.1-5). Ancak il sayısının 100'e, ilçe sayısının 1000'e çıkarılmasının somut ve doyurucu gerekçelerine yönelik herhangi bir açıklamanın yapılan tartışmalarda yer almaması düşündürücüdür. Yeni ilçelerin hangi kriterlere göre kurulacağına yönelik bir söylemin bulunmaması konunun tabiri caizse magazin bir biçimde ele alındığını göstermektedir. Yürütülen tartışmaların sadece yeni kurulacak illere odaklanıp yeni kurulacak ilçelere odaklanılmadığı, yeni il kurulması konusunda ise il merkezi haline getirilecek yerleşme ve ilçesinin toplam nüfusunun en az 100.000 kişi ve mevcut il merkezine en az 30 km mesafede olması gerektiği ifade edilmektedir. Bununla birlikte il kuruluş kriterlerinin arasında mevcut şehirleşme, ulaşım durumu, hinterland, ekonomik çeşitlilik ve eğitim durumunun da bulunduğu vurgulanmaktadır (URL, 2025.1-5). Yeni il merkezi olması öngörülen ilçe merkezleriyle ilgili ise somut kriter olarak sadece nüfus miktarı ve mevcut il merkezine olan mesafenin konuşulması, diğer kriterlerle ilgili herhangi bir somut eşik değerin zikredilmemesi konunun ciddiyetten uzak popülist yaklaşımlarla ele alındığını göstermektedir. Yapılan tartışmalarda yeni il merkezi olacak ilçelerin asgari nüfusunun 100 bin, il merkezine olan mesafenin ise asgari 30 km olması gerektiği belirtilmiş ancak asgari eşiklerin neden bu sayılar olduğu üzerine bir değerlendirme de yapılmamıştır (URL, 2025.1-5).

MHP'nin 13 Haziran 2023 tarihli TBMM grup toplantısında dile getirdiği 100 il, 1000 ilçe önerisi en son Nisan ve Mayıs 2025 tarihinde ulusal basında yeniden gündeme gelmiş ve aday ilçelerin değil ancak aday illerin hangileri olduğu haber sitelerinde işlenmiştir (URL, 2025.6-7). Yapılan tartışmalarda idari bölünüşte yeni il ve ilçelerin ne derece gerektiğine, bu yapılanmanın kamu bütçesine getireceği ek yükün ne olacağına yer verilmemiştir. Esasen bu tartışmalara mevcuttaki il ve ilçe sayısının ne ölçüde geçerliliğini koruduğu dahil edilmelidir. Nitekim 17 Mayıs 2024 tarih, 32549 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirlerinin kapsamında kamu harcamalarının kısıtlanmasına yönelik adımların hayata geçirilmeye çalışıldığı günümüzde kamu bütçesindeki yükün azaltılması adına mevcut idari bölünüşün yeniden gözden geçirilmesinin tasarruf tedbirleri boyutuyla önemli olduğu düşünülmelidir. Türkiye'deki mevcut 81 il ve 973 ilçenin ne düzeyde varlığını devam ettirmesi gerektiği ve bunun mali boyutlarına ilişkin yapılan çalışmaların oldukça yetersiz olduğu bilinmektedir. Sınırlı sayıdaki çalışmada hâlihazırdaki il ve ilçelerin bir kısmının idari merkez olma niteliğini artık yerine getiremediği ve bunun kamu bütçesine yük getirdiği belirtilmektedir (Aliz, 1999; Koçdemir, 1998; Emre, 2002; Türkan, 2021; Türkan, 2023). Emre'nin editörlüğünü üstlendiği ve evreni mülki idare amirleri olan bir çalışmada 1125 katılımcının %77,8'inin Türkiye'deki ilçelerin bir kısmının tüzel kişiliğinin kaldırılması gerektiğini ifade etmesinin oldukça önemli olduğu unutulmamalıdır (Emre, 2002).

Cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye sosyoekonomik, kültürel ve daha birçok zeminde büyük değişimler geçirmiştir. Çok partili hayata geçiş öncesi ve hemen sonrası dönemde nüfusun büyük bölümünün kırsal kesimde yaşaması, sosyoekonomik koşullar ve ulaşım şartları gibi birçok sebepten dolayı hizmet sunumunda devletin vatandaşa yakın olmak ve sunumu daha rahat gerçekleştirmek istemesi gibi sebeplerle il ve ilçe sayısında artışa gitmesinin rasyonel koşulları olduğu söylenebilir. Nitekim bu koşulların belirtilen dönemlerde ilçe kuruluşlarının temel gerekçeleri arasında olduğu kanun tekliflerinden rahatlıkla izlenebilmektedir (Tbmm.gov.tr., 2025d). Ancak 1980 ve sonrasında Türkiye'de nüfus kompozisyonun mekânsal boyutu ve başta ulaşım olmak üzere sosyoekonomik koşulları büyük oranda değişmiştir. Söz konusu değişim 90'lı yıllarda daha fazla görünür olmuş ve günümüzde ise çok partili hayata geçiş öncesi ve hemen sonrası dönemle kıyaslanamayacak bir seviyeye gelmiştir. Nüfusun çok büyük bir kısmı artık kentsel mekanlara yerleşmiş, ülkedeki yol nitelikleri ve ağı gelişmiş, ulaşım araçları çeşitlenmiş ve sayıca artmıştır. Bu bağlamda artık vatandaşın hizmet alımında geçmişteki kısıtlarının önemli ölçüde geçerliliğini

yitirdiği söylenebilir. Öyle ki günümüzde kırsal kesimde yaşayan sınırlı sayıdaki nüfus için gerek eğitim gerekse temel sağlık ihtiyaçları mobilizasyonla giderilmektedir. Bunun yanında teknoloji ve dijital dönüşüm ile birçok bürokratik süreç işlevsiz hale gelmiş, e-devlet uygulamalarıyla birçok hizmetin sunulduğu kurumsal fiziki yapının mecburiyeti büyük oranda ortadan kalkmıştır (Taş & Uçacak, 2018; Boyalı, 2023). Tüm bu değişimler geçmişte idari birim sayısının artırılmasına gerekçe olan hususların geçerliliğinin ortadan kalkmasına sebep olmuş, dolayısıyla mevcut idari birimlerin varlığının sorgulanması ihtiyacını zorunlu hale getirmiştir. Bu bağlamda güncelliğini koruyan 100 il, 1000 ilçe önerisinde olduğu gibi idari birim sayısını artırmak yerine tasarruf tedbirlerinin genel mecrasına uyacak biçimde kamu kaynaklarının ölçek ekonomisinin nesnel koşullarını merkeze alarak ilçe sayısının azaltılması yoluna gidilmesinin daha rasyonel olacağı ortadadır. Nitekim Türkiye’de 2024 yılı verilerine göre toplam nüfusu 5000’den az olan ilçe sayısı 60 olup merkez nüfusu 2000’den daha az olan ilçe sayısı 41’dir. Bunun yanında merkez nüfusu 1000’in altında olan 6 ilçe (Çankırı–Bayramören, Karabük–Ovacık, Kırklareli–Kofçaz, Kırşehir–Akçakent, Bingöl–Yayladere, Bilecik–İnhisar) yer almaktadır. Bu örnekler mevcut ilçeleri yeniden değerlendirmek ihtiyacını göstermekte olup doğrudan bu konuya odaklanan güncel çalışma sayısı ise neredeyse yok gibidir. Literatürde konuyu merkeze alan Türkan (2021, 2023) dışında başka bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Türkan’ın Türkiye’deki ilçeleri merkeze alarak tamamladığı çalışmaya göre hâlihazırdaki ilçelerin 134’ünün idari merkezlik vasfını karşılayamadığı ortaya konmuştur (Türkan, 2021).

İdari bölünüşte köy ve mahalleleri dışarıda tutarak sadece ilçelere odaklanmak sorunun eksik ele alınması sonucunu doğuracaktır. 2025 Mayıs ayı itibarıyla Türkiye’de 18.240 köy ve 32.280 mahalle bulunmaktadır (İçişleri Bakanlığı, 2025). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 57 köy idari alanında 10 kişiden daha az insan yaşamaktadır (TÜİK, 2025). Hatta 5 köy idari alanında (Bingöl, Kiğı, Çomak; Bitlis, Merkez, Kayalıbağ; Siirt, Kurtalan, Çattepe; Şırnak, Güçlükönak, Ağaçyurdu; Iğdır, Aralık, Tarlaşbaşı) sadece bir kişi yaşamaktadır. Bunun yanında nüfusu 50’nin altında 2.232 ve 150’nin altında 9.095 köy idari alanı bulunmaktadır. Köy idari alanlarında yerleşmelerin birbirleriyle olan mesafeleri bazılarında 500 m’den azdır. Türkiye’de farklı köy idari alanlarında yer alan ve ayrı muhtarlıklarla temsil edilen ve bir saatlik yürüme mesafesi olan 5 km’den daha az mesafeli yüzlerce köy yer almaktadır. Bu ve benzeri yakınlıktaki bazı yerleşmelerin farklı muhtarlıklarda bulunmasının sadece muhtarlara ödenen hizmet bedelleri düşünüldüğünde bile idari maliyetlere eklediği yükün önemli olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu bakımdan birbirine 5 km’den daha az mesafede bulunan ve önemli doğal engellerin bulunmadığı köy yerleşmelerinin birleştirilmek suretiyle tek bir köy idari alanına dönüştürülmesinin kamu kaynaklarının israfını azaltmak bakımından katkı sunacağı öngörülmektedir. Günümüzde Türkiye’de köy idari alanlarında tek bir yerleşme varken önemli bir kısmı da çok yerleşmeli köy idari alanı durumundadır. Çalışmada bazı köylerin tüzel kişiliğini kaldırıp birleştirme önerisinde bulunmak ilgili köyü ortadan kaldırmaz veya nüfus kaybını artırmaz. Nitekim yüzlerce yıldır merkez durumdaki köye mesafesi 10 km’yi bile aşan köy bağılısı durumunda binlerce kır yerleşmesi varlığını bir köy idari alanında sürdürmektedir (Türkan, 2023). Tüzel kişiliği kaldırılması önerilen köylerin yeniden tüzel kişilik kazanmasının önünde herhangi bir kısıt veya iş yükü bulunmamaktadır. Ancak yetersiz nüfusa sahip ve birbirlerine çok yakın olan köylerin farklı muhtarlıklarla temsilinin sadece muhtar maaşı üzerinden bile ele alınsa mali yükünün azımsanmaması gerekir. Nitekim günümüzde bir muhtarın sosyal güvenlik ve diğer ek ücretleri dışında sadece maaşı (22.104 TL) düşünüldüğünde yıllık 265.248 TL olan giderinin çalışma sahası olan Kastamonu için 1054 köy için hesaplandığında yıllık karşılığı 279.571.392 TL olup köy birleştirilmesi sonucunda bu miktardan oluşacak tasarruf ile birçok yatırım olanağı ortaya çıkması muhtemeldir. Yürürlükteki 442 sayılı Köy Kanununun 89. maddesinde nüfusu 150’den daha az olan köyler, köy ahalisinden seçim hakkı olanların yarısından çoğunun istemesiyle etrafındaki bir saat ve ondan daha az mesafedeki köylerden birine bağlanırlar hükmü bulunmaktadır (Resmî Gazete, 1924). Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmeliğin (Resmî Gazete, 1988) 34. maddesinde ise yeni bir köy tüzel kişiliği kurulması durumunda ayrılmak istenen mevcut köy nüfusunun 150 kişinin altına, beldeden ayrılıp köy kurulacak ise belde nüfusunun 2.000’den aşağı düşmesi halinde köy tüzel kişiliği kurulması isteklerinin karşılanamayacağı belirtilmektedir. Bu maddelerdeki bilgiler ışığında nüfusu 150 kişinin altında bulunan köylerin mesafeleri dikkate alınarak birleştirilmesinin yönetsel

malîyetlerde tasarruf olanağı doğuracağı kesindir. Türkiye’de nüfusu 150’nin altındaki 9.095 köy idari alanı ile birlikte büyükşehir belediyeli 30 ilde esasen köy olan mahallelerde de birleştirme yapıldığında tasarrufun çok daha büyük boyutlara erişeceğine şüphe yoktur.

Türkiye’de il ve ilçe düzeyinde idari bölünüşün yeniden değerlendirilmesine yönelik çalışmalar oldukça sınırlı olup yapılan çalışmalar da ülke genelini kapsamaktadır. Köy idari alanlarını temel alarak ilçe ve il bazındaki idari bölünüşü, kamu kaynaklarının tasarrufu, ölçek ekonomisi ve kaynak dağılımı açısından değerlendiren çalışmalar neredeyse yoktur. Bu bağlamda yapılan bu çalışma Türkiye’nin idari yapılanmasında işlevsiz hale gelmiş olan ilçelerin tespiti ile bu ilçelerin ve köy birimlerinin yol açtığı ekonomik verimsizlikleri, Kastamonu ili özelinde incelemeyi hedeflemektedir. Çalışma sahası olarak Kastamonu ilinin seçilmesinde il yüzölçümünün oldukça geniş olması, ilçe ve köy idari alan sayısının fazlalığı etkili olmuştur. Nitekim Kastamonu iline idari olarak bağlı durumda merkez dahil 20 ilçe ve 1054 köy idari alanı bulunmaktadır. Kastamonu örneğinin Türkiye’nin idari reform ihtiyacı olduğundan hareketle benzer sorunlar yaşayan diğer iller için bir model teşkil edeceği düşünülmektedir.

2. VERİ VE YÖNTEM

Çalışmanın kapsamı ve amaçlarına uygun olarak öncelikle literatür taraması yapılmış konuyla ilgili yasalar, yönetmelikler ve yönergeler değerlendirilmiştir. Anayasa’nın 126. ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’nun 1. maddesinde Türkiye’nin merkezi idare kuruluşu ve idari taksimatının coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre oluştuğu, bu taksimatın da hiyerarşik olarak illere, illerin de diğer alt kademeli bölümlere ayrıldığı belirtilmiştir. Bu çerçevede idari taksimata esas olan kriterlerin coğrafya durumu, ekonomik şartlar ve kamu hizmetlerinin gerekleri olduğu ifade edilse de bu kriterlerin kapsamı ve/veya eşik değerlerinin ne olduğuna yönelik herhangi bir ayrıntı verilmemiştir. Literatürde kanunda belirtilen kriterlerle ilgili alt başlıkların neler olması gerektiğine yönelik Türkan’ın (2021, 2023) ve Dağlı’nın (2024) yaptığı çalışmalardan başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Kastamonu ilindeki ilçelerden hangilerinin tüzel kişiliğini devam ettirip edemeyeceğinin tespiti noktasında Türkan’ın çalışmalarında kullanılan kriterler temel alınmıştır. Bu kriterlerden 4A/B/C kapsamındaki istihdam ve kamu/özel sektör işyeri sayısı, yol niteliği verisi gibi bazılarını karşılayacak veri temininin mümkün olmamasından dolayı Kastamonu ilini merkeze alan bu çalışmanın 28 alt başlıkla tamamlanmasının uygun olduğu değerlendirilmiştir. Şüphesiz konuyla ilgili başka kriterlerin de eklenmesi mümkün olabilir. Çalışmada coğrafi durum başlığında ilçenin nüfus durumu ve idari coğrafya özelliklerini yansıtan 9, gelişmişlik durumu ve ekonomik koşullar başlığında 7, idari ve adli hizmetler, eğitim hizmetleri, sağlık hizmetleri ile ulaştırma hizmetlerinden oluşan kamu hizmetlerinin gerekleri ana başlığında ise 12 değişken kullanılmıştır (Tablo 1). Çalışmada kullanılan söz konusu 28 kriter TÜİK, Harita Genel Müdürlüğü (HGM), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), İçişleri Bakanlığı (İB), Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü (KAGM), Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK), İlçe belediyeleri, Sağlık Bakanlığı (SB), Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Ulaştırma Bakanlığı (UB), Posta ve Telgraf Teşkilatı (PTT) ve Karayolları Genel Müdürlüğünden (KGM) temin edilmiştir.

Türkiye’de il ve ilçe kuruluşları nesnel kriterler yerine Anayasa ve İl İdaresi Kanunu’nun detay vermeyen yoruma açık maddeleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu durum yıllar içerisinde siyaset kurumunun yüzlerce idari birim kurmasına olanak tanımıştır. Halbuki il ve ilçe kuruluşları veya bunların idari statülerinin devamı veya nihayetlenmesi noktasında karar verilirken, nesnel kriterler ışığında analiz yapılması gerekir. Bu bağlamda çalışmada kullanılan kriterlerin ölçülebilir, yıllar içerisinde veri temini yapılabilir ve nesnel değişkenler oldukları düşünülmektedir. Elbette çalışmada kullanılan kriterlerin eksik tarafları olduğu düşünülebilir. Ancak bu konuda başka kriter setinin olmaması hem Türkiye geneli (Türkan, 2021) hem de Çankırı (Türkan, 2023) ve Kırşehir (Dağlı, 2024) gibi iki ayrı il üzerinden denenmiş olması çalışmada kullanılmasının ana gerekçesi olmuştur.

Mevcut ilçelerin idari anlamda varlığının devamı veya sonlandırılması kararının verilmesinde coğrafi durumu yansıtan hususlar önemlidir. Bu çerçevede bir ilçenin nüfus, yüz ölçümü, son 10 yıllık nüfus değişimleri, etki alanları, köy idari alan sayıları ile çevredeki idari birimlerle olan ilişkilerinin gözden geçirilmesi gerekir. Bir ilçenin

merkez, kır ve toplam nüfusunun az, bu nüfusların son on yıllık süreçteki değişiminin negatif yönlü olması söz konusu ilçenin idari vasfını yerine getirmekte sorunu olduğuna işarettir. Dolayısıyla bu özellikteki ilçe merkezinin etki alanının zayıfladığı ve sürdürdüğü idari merkez olma işlevini yerine getirmekte problemlili olduğunu gösterebilir. Nitekim böyle ilçelerin varlığının kamu kaynaklarında israfının artması bağlamında ölçek ekonomisinin rasyonel koşullarına uygun olduğ düşünülemez. Bunun yanında ilçe idari alanının yüzölçümü bakımından küçük, bağlı bulunan köy idari alan sayısının az, komşu ilçe merkezine veya bağlı olduğu il merkezine oldukça yakın olması olumsuz bir durumdur. Özellikle bağlı olduğu il merkezine çok yakın olan ilçelerin idari ve sosyoekonomik merkez olma vasfının il merkezi tarafından domine edilmesi o ilçenin varlığını tartışmalı hale getirir.

Tablo 1- çalışmada kullanılan değişkenler
Table 1- Variables used in the study

Kriter Grupları	Değişkenler	Veri Kaynağı	Yılı	Birim			
1. Coğrafi Durum	İlçenin Nüfus Durumu	İlçe Merkezi Nüfusu	TÜİK	2024	Kişi		
		İlçe Kır Nüfusu	TÜİK	2024	Kişi		
		İlçe Toplam Nüfusu	TÜİK	2024	Kişi		
		İlçe Merkezi Nüfus Artış Hızı (2014-2024)	TÜİK	2024	%		
		İlçe Kır Nüfusu Artış Hızı (2014-2024)	TÜİK	2024	%		
		İlçe Toplam Nüfus Yıllık Ortalama Artış Hızı (2014-2024)	TÜİK	2024	%		
	İlçenin İdari Coğrafya Özellikleri	İlçe Yüz Ölçümü	HGM	2024	Km²		
		Köy İdari Alanı Sayısı	İB	2024	Adet		
		İlçe Merkezinin İl Merkezine Mesafesi	KGM	2024	Km		
2. Gelişmişlik Durumu ve Ekonomik Koşullar	Ekonomik Koşullar	Toplam İşyeri Sayısı	KAGM YER-SİS	2020	Adet		
		Toplam Çalışan Sayısı	KAGM YER-SİS	2020	Adet		
		Banka Sayısı	TBB	2024	Adet		
		Yıllık İhracat Miktarı	KAGM YER-SİS	2020	TL		
	Gelişmişlik Durumu	Kentleşme Oranı	TÜİK	2024	%		
		Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) 2022	KAGM SEGE	2022	Sayı		
		Kentsel Hizmet Merkezi Skoru	KAGM YER-SİS	2020	Sayı		
		3. Kamu Hizmetlerinin Gerekleri	İdari ve Adli Hizmetler	İlçenin Kuruluş Tarihi	İB	2024	Sayı
				Belediye Kuruluş Tarihi	İlçe Belediyeleri	2024	Sayı
Adliyenin Mevcudiyeti	HSK			2024	-		
Eğitim Hizmetleri	Okul Öncesi Çocuk Sayısı (0-4 yaş arası)		TÜİK	2024	Kişi		
	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı		MEB	2024	Kişi		
	Okul Sayısı		MEB	2024	Adet		
	Yükseköğretim Okul Sayısı		YÖK	2024	Adet		
Sağlık Hizmetleri	Toplam Hastane Sayısı		SB	2024	Adet		
	Aile Sağlığı Merkezi Sayısı		SB	2024	Adet		
	Doktor Başına Düşen Kişi Sayısı	SB	2024	Adet			
Ulaştırma Hizmetleri	Yüz Ölçümüne Göre Toplam Karayolu Oranı	UB	2024	Km/km²			
	Toplam PTT Şube Sayısı	PTT	2024	Adet			

Anayasa ve İl İdaresi Kanunu'nun ilgili maddelerinde bir yerleşmenin ilçe merkezi olmasında iktisadi şartların önemine vurgu yapılmaktadır. Bu bakımdan ilçe merkezinin ekonomik kapasitesinin yeterli olması, beklenen temel nitelikler arasındadır. İlçe merkezi ve kırsal kesimde yaşayan insanlar talep ve ihtiyaçlarını en kısa sürede, en az maliyet ve mesafe kat ederek gidermek isterler. Dolayısıyla bir ilçenin idari vasfını yürütmesi noktasında ekonomik performansı kritik bir değişken olarak düşünülmelidir. İlçe merkezindeki iş yeri sayısının ve çalışan sayısının fazlalığı idari işlevin devamında olumlu bir durumdur. Yine ekonomik performansı olumlu olarak etkileyen diğer durumlar, ilçedeki banka şubesi sayısının ve ihracat miktarının fazlalığıdır. Ek olarak kentleşme oranının yüksek, sosyoekonomik gelişim düzeyi ile kentsel hizmet merkezi skorunun yüksek olması da bir ilçenin idari vasfını sürdürmesinde olumlu parametrelerdendir. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğünce yürütülen Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması (YER-SİS) kapsamında

yayınlanan Türkiye’de Kentsel ve Kırsal Hizmet Merkezleri Raporunda kentsel hizmet skoru; ortaöğretim ve yükseköğretim öğrenci akışı, sağlık hizmeti akışı, ulaşım akışı, iletişim akışı, ticaret akışı ve kargo akışı değişkenleri kullanılarak oluşturulan bir fonksiyonla elde edilmekte olup bu yönüyle çalışmaya büyük katkısı olan bir değişkendir (KAGM, 2020). Bütün bunlar ilçenin ve merkezinin ekonomik çekim gücüne sahip olduğunu gösterirken tersi durumun ise bir ilçenin mevcut idari statüsünün devamlılığını olumsuz etkileyen unsurlar olarak ele alınmalıdır.

Bir ilçenin idari merkezliğinin devamı veya nihayeti noktasında kamusal hizmetlerin etkinliğinin kritik bir rolü olduğu düşünülmektedir. Devlet kurumları tarafından sağlanan hizmetlerin sürekliliği, niteliği ve çeşitliliği bir ilçenin idari etkinliğinin tespitinde önemlidir. Bu çerçevede özellikle Cumhuriyet öncesi ve kuruluş aşamasından bu yana kaymakamlık ve belediye teşkilatlarının var olduğu yerleşmeler geçen sürenin birikimiyle geniş etki alanı yaratarak sosyoekonomik çekim merkezleri haline gelmişlerdir. Dolayısıyla bir ilçedeki kaymakamlık, belediye örgütü gibi idari yapıların ve adli hizmetlerin sunulduğu kurumların köklü geçmişi o ilçenin idari kapasitesinin güçlü yönünü ortaya koyar. Bunların yanında temel haklar arasında yer alan eğitim ve sağlık hizmetlerin sürekliliği, niteliği, çeşitliliği ve erişilebilirliği de bir yerleşmenin ilçe merkezliği vasfını belirleyen önemli kriterlerdendir. Okul öncesi nüfusun fazla olması, genç ve dinamik bir demografik yapıyı gösterdiği gibi göç kaynaklı nüfus kaybının düşük olmasına da işaret edebilmektedir. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısının azlığı, ilköğretimden yükseköğretime kadar tüm eğitim kademelerinin kamu veya özel sektör tarafından karşılanması eğitim altyapısının yeterliliğini gösteren olumlu parametreler arasındadır. Aynı şekilde sağlık hizmetlerinde, aile sağlık merkezleri ve hastane sayısının fazlalığı ve doktor başına düşen kişi sayısının az olması da ilçenin idari hiyerarşideki konumunu güçlendiren unsurlar arasındadır. Bir ilçedeki ulaşım altyapısının nicel ve nitel durumu gerek sosyoekonomik faaliyetlerde gerekse kamu hizmetlerine erişimde mesafe, zaman ve maliyet olgusunun asgari seviyeye inmesine olanak tanır. Bu bağlamda bir ilçenin idari statüsünün devamında yol standartlarının yüksek, kargo hizmetlerinin sayıca fazla ve çeşitli oluşu ile haberleşme ağının kapasitesinin yüksek olması olumlu olarak düşünülmektedir.

Kastamonu ilindeki mevcut ilçelerin idari statüsünü devamı veya nihayeti noktasında karar verebilmek için daha önce de açıklandığı üzere 28 değişken belirlenmiştir. Çok sayıda değişkenin kullanıldığı çalışmalarda sorunun çözümü bağlamında çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemleri daha fazla tercih edilmektedir. ÇKKV yöntemleri tüm değişkenleri dikkate alarak karar vermeyi kolaylaştırmak üzere alternatifler arasında en iyiden en kötüye doğru bir sıralama yapmaktadır (Şahin & Sarı, 2019). Literatürde birçok ÇKKV yöntemi bulunmakta olup bu çalışmada TBA ve VIKOR yöntemleri tercih edilmiştir. Sıralama ya da gruplamaya dayalı çalışmalarda değişkenlerin ağırlıklarının nesnel biçimde belirlenmesi çalışmanın güvenilirliği bakımından önemlidir. Bu nedenle birçok çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da ağırlıklar yöntem tarafından hesaplandığı için TBA tercih edilmiştir. TBA yöntemi çok sayıda ve boyuttaki bilgi kümelerinin kapsadığı ortak ve temel anlamı ortaya çıkarabilmektedir (Yılmaz vd., 2019). TBA yöntemini odağını, birbiriyle ilintili çok sayıda değişkenden oluşan bir veri setinde boyut indirgemesi yaparken, veri setinde mevcut olan varyasyonu mümkün olduğunca korumak oluşturur. TBA yöntemiyle elde edilen temel bileşenler, değişkenlerin tamamında bulunan varyasyonun çoğunu koruyacak şekilde sıralanır ve birinci temel değişkenden itibaren varyasyonların korunma düzeyi düşer (Jolliffe, 2002). TBA yönteminin adımları kısaca aşağıdaki gibidir (Jolliffe, 2002; Alpaykut, 2017; Yılmaz vd., 2019; Türkan, 2023).

TBA yönteminde kısaca n ölçümündeki p değişkenine ait karar matrisi ($X = [x_1, x_2, \dots, x_p]$) eşitlik (1) yardımıyla standardize edilir.

$$Z_{ij} = (X_{ij} - \mu_j) / \sigma_j \quad (1)$$

Standart hale getirilmiş veri matrisinin korelasyon matrisi eşitlik (2) yardımıyla elde edilir.

$$C = (1 / (n - 1)) * Z^T Z \quad (2)$$

Bunun sonucunda korelasyon matrisinin öz değerleri ve standardize edilmiş öz vektörleri eşitlik (3) yardımıyla elde edilir.

$$C * v = \lambda * v \quad (3)$$

Özdeğerler büyükten küçüğe sıralanarak temel bileşenlerin toplam varyansı açıklama oranları eşitlik (4) yardımıyla elde edilir.

$$\text{Varyans oranı} = \lambda_i / \Sigma \lambda \quad (4)$$

Bundan sonra ise her bir öz vektörün standardize edilmiş veri matrisi ile devrik vektörü çarpılarak temel bileşen değerleri ile yeni veriler eşitlik (4) yardımıyla hesaplanır.

$$Y = Z * V_k \quad (5)$$

Çalışma kapsamında kullanılan TBA yöntemi Minitab 21 paket programıyla gerçekleştirilmiş olup analiz sonucunda elde edilen skor değerlerle ilçeler sıralamaya sokulmuştur.

Çalışmada kullanılan bir diğer ÇKKV yöntemi VIKOR olup yöntemde kullanılan kriter ağırlıklarının objektif biçimde tespiti için ENTROPI yöntemi kullanılmıştır. ENTROPI, karar matrisinde yer alan değişkenlere bağlı olarak objektif ağırlıklar hesaplamak için yaygın bir biçimde kullanılan yöntemlerdendir. ENTROPI yönteminin adımları aşağıdaki gibidir (Wang ve Lee, 2009).

Karar matrisi, eşitlik (6) yardımıyla normalize edilir.

$$P_{ij} = \frac{x_{ij}}{\sum_{i=1}^m x_{ij}} \quad (6)$$

Her bir kriterin ENTROPI ölçüsü eşitlik (7) yardımıyla hesaplanır. Eşitlikteki K bir sabittir ve $K=1/\ln(m)$ formülü ile gösterilir.

$$E_j = -K \sum_{i=1}^m P_{ij} \ln(P_{ij}) \quad (7)$$

Kriterlerin farklılaşma derecesi eşitlik (8) yardımıyla hesaplanır.

$$D_j = 1 - E_j \quad (8)$$

Kriter ağırlıkları eşitlik (9 ve 10) kullanılarak hesaplanır.

$$W_j = \frac{D_j}{\sum_{j=1}^n D_j} \quad (9) \quad 0 \leq w_j \leq 1 \text{ ve } \sum_{j=1}^n w_j = 1 \quad (10)$$

ENTROPI yöntemiyle objektif kriter ağırlıkları belirlendikten sonra VIKOR yöntemine geçilir ve yöntemin adımları da aşağıdaki gibidir (Çubuk, 2021).

Tüm kriterler için f_j^* (en iyi) ve f_j^- (en kötü) değerler, fayda ve maliyet özelliklerine göre eşitlik (11,12,13 ve 14) kullanılarak hesaplanır.

Eğer j. kriter bir fayda özelliğini taşıyorsa;

$$f_j^* = \max_i x_{ij}, i = 1, 2, \dots, m \quad (11) \quad f_j^- = \min_i x_{ij}, i = 1, 2, \dots, m \quad (12)$$

Eğer j. kriter bir maliyet özelliğini taşıyorsa;

$$f_j^* = \min_i x_{ij}, i = 1, 2, \dots, m \quad (13) \quad f_j^- = \max_i x_{ij}, i = 1, 2, \dots, m \quad (14)$$

W_j kriter ağırlıkları olmak üzere her bir alternatif için S_i ve R_i değerleri eşitlik (15 ve 16) kullanılarak hesaplanır.

$$S_i = \sum_{j=1}^n w_j (f_j^* - f_{ij}) / (f_j^* - f_j^-) \quad (15) \quad R_i = \max_j [w_j (f_j^* - f_{ij}) / (f_j^* - f_j^-)] \quad (16)$$

Q_i (Maksimum Grup Faydası) değerleri eşitlik (17) kullanılarak hesaplanır.

$$S^* = \min_j S_j, S^- = \max_j S_j, R^* = \min_j R_j, R^- = \max_j R_j \text{ olmak üzere;} \\ Q_i = q \cdot \left[\frac{S_i - S^*}{S^- - S^*} \right] + (1 - q) \cdot \left[\frac{R_i - R^*}{R^- - R^*} \right] \quad (17)$$

Alternatiflerin sıralanması ve koşulların denetlenmesi aşağıdaki formül (18) kullanılarak hesaplanır. Kabul edilebilir avantaj koşulu; $Q(A^2) - Q(A^1) \geq DQ$ koşuluna bağlı olup m alternatif sayısı olmak üzere;

$$DQ = 1/m - 1 \quad (18) \text{ olup}$$

Q_i değerleri arasında en küçük değer ise en iyi alternatiftir.

TBA ve VIKOR yöntemleriyle yapılan analizler sonucunda elde edilen skor değerlerine göre yapılan sıralamada aynı sırayı takip eden en düşük skorlu ortak ilçeler, idari birim olma niteliğini gerçekleştirmede sorunlu ilçeler olarak değerlendirilmiştir. Analizler sonucunda idari birim olma vasfını gerçekleştirmede sorunlu bulunan ilçelerin merkezleri ve bağlısı köy idari alanlarının hangi ilçe ile birleştirilmesi gerektiği noktasında saha çalışmalarının yanında gerek mülki idare amirleri gerekse yerel yönetim birimi yetkilileriyle yapılan istişari görüşmeler referans alınmış ve bu birimlerin komşu ilçelerle olan mesafelerine göre karar önerileri geliştirilmiştir. Bunun yanında analiz sonuçlarına göre tüzel kişiliğinin devam etmesi gerektiği ortaya çıkan ilçelerin komşu ilçelerle sınır ve benzer mesafede bulunan köy idari alanları için de ilçe merkezlerine olan mesafeleri tespit edilmiş, muhtar görüşmeleri yoluyla köylerin tercihleri belirlenmiş ve buna göre idari bağlılık değişimi önerilerinde bulunulmuştur.

Kastamonu ilinde merkez dahil olmak üzere 20 ilçe bulunmakta olup hâlihazırda 1054 köy idari alanı bulunmaktadır (Şekil 1). İlde nüfusu 150'nin altında olan 753 köy idari alanı mevcut olup bu sayı tüm köy idari alanlarının %71'ini oluşturmaktadır. Kastamonu Türkiye'de en fazla göç veren iller arasında yer almaktadır. İlde ormanların geniş yer kaplaması, yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması köy sayısının fazla olmasının yanında geçim kaynaklarının sınırlı olmasına yol açmış bu durum ise ilden başta İstanbul olmak üzere yıllar içerisinde önemli oranda farklı illere göç olayının yaşanmasına neden olmuştur. Öyle ki günümüzde ilde nüfusu 50 kişiden daha az 74 köy bulunmakta olup bazı köylerin sadece yaz döneminde nüfuslandığı saha çalışmaları esnasında tespit edilmiştir. Bu çerçevede daha önce de belirtildiği gibi nüfusu 150 kişiden daha az olan köylerin mesafeleri dikkate alınarak birleştirilmesinin yönetsel maliyetlerde tasarruf olanağı doğuracağı düşünülmektedir. Söz konusu köylerin birleşmelerinde azami mesafenin 5 km olmasına dikkat edilmiş olup bu mesafe en fazla bir saatlik yürüme mesafesine eş değerdir. Azami mesafenin 5 km olarak belirlenmesi zaman maliyetini asgari düzeye indirilmesini incelemekle ilgilidir. Birleştirme sürecinde mesafenin yanında birleştirilmesi önerilen yerleşmeler arasında önemli morfolojik engellerin olmamasına dikkat edilmiş, yol eğimleri, yükselti farkları ve yerleşmelerin birbirlerinin görüş alanında olması da göz önüne alınmıştır.

Şekil 1- Kastamonu ilinin hâlihazırdaki idari bölünüşü ve nüfusa göre köy idari alanlarının dağılışı

Figure 1- Current administrative division of Kastamonu province and distribution of village administrative areas by population

Belirtilen koşulların yerine getirilmesinde Yandex harita, Google Earth Pro (ortalama eğimler de kontrol edilmiş olup ortalama eğimlerin %10 üzerinde olmamasına özen gösterilmiştir) ve Harita Genel Müdürlüğünün online olarak hizmete sunduğı HGM Atlas uygulamasından yararlanılmıştır. Köy idari alanlarının birleştirilmesinde 150 kişiden daha az olan köy idari alanları öncelense de nüfusu 150 kişiden fazla olsa da birbirlerine birkaç km mesafede olanların da birleştirilmesi yoluna gidilmiştir. Ancak nüfusu 150'nin altında olmasına rağmen çevredeki köylerle olan mesafesi 5 km'den fazla olan köyler herhangi bir köyle birleştirilmemiş olup mevcut statüsünde bir değişiklik önerilmemiştir. Çalışmada bu kapsamda birleştirilen köy idari alanlarının hangileri olduğı bağlanması önerilen ilçelerin tablosunda belirtilerek bunlara yeni isim vermek yerine kod numarası verilmesi uygun bulunmuştur. Numara verilmesinin nedeni birleşen köylere ad verilmesinin halkın tercihleri belirlendikten sonra yapılmasının doğru olacağı yönündeki düşünceden ileri gelmektedir. Bu işlemlerin sonucunda her öneri ilçe için haritalar ve tablolar hazırlanarak idari bölünüş önerileri tamamlanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. TBA ve VIKOR yöntemi bulguları

Çalışmada kullanılan karar matrisinde karar alternatiflerini Kastamonu ilinin ilçeleri, kriterleri ise Tablo 1'de verilen 28 değişken oluşturmaktadır. TBA analizinde kullanılan değişkenlerin açıklanma oranını anlatan ortak faktör varyansları 0,748 ile 0,979 aralığında değerler almış olup açıklanan ortak varyans değerlerinin 1'e yakın olması çalışma için kullanılan değişkenlerin TBA yönteminde önemli bir ağırlığa sahip olduğunu ve TBA'nın tutarlılığının çok iyi olduğunu göstermektedir (Yılmaz vd., 2019; Temurlenk & Abar, 2019). TBA ile özdeğerler bulunduktan sonra önemli özdeğer sayısı için 1'den büyük değer alanlar dikkate alınmıştır. Çalışmada özdeğeri 1'den büyük 7 temel bileşen tespit edilmiş olup 1'den küçük değer alanlar tabloda gösterilmemiştir (Tablo 2). Özdeğeri 1'den büyük söz konusu 7 temel bileşen değişkenliğinin yaklaşık %92'sini açıklamaktadır. Ayrıca birinci temel bileşen tek başına toplam değişkenliğin veya veri seti tarafından açıklanabilen bilginin %47'sini açıklamakta olup bu oran il/ilçe sıralamalarına dayalı benzer çalışmaların oranından oldukça yüksektir. Birinci temel bileşendeki ilk 7 değişken içerisinde kentsel hizmet skoru en yüksek ağırlığa sahiptir (Tablo 2). Birinci temel bileşen değerleri kullanılmak üzere Kastamonu ilindeki ilçelerinin hesaplanan mevcut durum endeks değerleri ile VIKOR yönteminin uygulanması sonucunda elde edilen Maksimum Grup Faydası (Qi) değerleri hesaplanmış olup bu değerlere göre oluşan ilçe sıralamaları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 2- 1'den büyük temel bileşenlerin özdeğerleri ve varyans açıklama oranları ile birinci temel bileşendeki en yüksek ilk 7 değişkenin ağırlıkları

Table 2- Eigenvalues and variance explained ratios of principal components greater than 1, and weights of the top 7 variables in the first principal component

Temel Bileşenler	Özdeğerler (Varyans)	Toplam Varyansı Açıklama Yüzdesi	Toplam Varyansı Birikimli Açıklama Yüzdesi	Birinci Temel Bileşendeki en yüksek ilk 7 değişkenin ağırlıkları	
1	13,2	47,2	47,2	Kentsel Hizmet Merkezi Skoru	0,269
2	3,6	13,0	60,2	Okul Öncesi Çocuk Sayısı y	0,266
3	2,9	10,5	70,8	İlçe Toplam Nüfusu	0,264
4	2,1	7,4	78,2	Toplam İşyeri Sayısı	0,261
5	1,7	6,0	84,1	İlçe Merkezi Nüfusu	0,251
6	1,1	4,1	88,2	Banka Sayısı	0,250
7	1,0	3,6	91,9	Okul Sayısı	0,250

Tablo 3'ten de görülebileceğı gibi her iki analiz yöntemine göre Doğanyurt ilçesi idari statüsünü devam ettirme noktasında en sorunlu ilçe, Tosya ise idari statünün devamında en müspet ilçe olarak çıkmıştır. Mevcut skor aralık değerinin yaklaşık %15'ini oluşturan ve her iki analizde de aynı sırayı takip eden Doğanyurt, Şenpazar, Ağlı, Hanönü, Seydiler ve Pınarbaşı ilçelerinin tüzel kişiliğini devam ettirmesinin uygun olmadığı, diğer ilçelerin ise idari

statülerinin devam ettirilmesinde bir sorun bulunmadığı düşünülmektedir (Şekil 2). Analiz sonuçlarına göre idari statüsünün devamında sorun olmadığı tespit edilen ilçelerden Araç, Cide, Daday, İnebolu, Taşköprü ve Tosya ilçeleri Cumhuriyet Dönemi öncesinden beri, Küre (1926), Abana (ilk kuruluşu 1945, ikinci kez kuruluşu 1968), Devrekani (1944) ve Azdavay (1946) çok partili yaşama geçilmeden önce, Çatalzeytin (1954), Bozkurt (1953, ikinci kez kuruluşu 1968) ve İhsangazi ise (1987) çok partili dönem sonrasında kurulmuştur (Türkan, 2018). Tüzel kişiliğinin devamında sorun olduğu değerlendirilen Şenpazar ve Pınarbaşı 1987, Doğanyurt, Ağlı, Hanönü ve Seydiler ilçeleri ise 1990 yılında kurulmuştur. İhsangazi ilçesi Kastamonu Merkez ilçeden, Pınarbaşı ilçesi Azdavay, Şenpazar ilçesi Cide, Ağlı ilçesi Küre, Doğanyurt ilçesi İnebolu, Hanönü ilçesi Taşköprü ve Seydiler ilçesi Devrekani ilçesinden ayrılmak suretiyle ilçe idari alanı haline getirilmişlerdir (Türkan, 2018). Tüzel kişiliğinin sonlandırılması gerektiği ortaya çıkan ilçelerden kanun tekliflerinde sadece Şenpazar, Pınarbaşı ve Hanönü için detaya girilmeksizin birkaç cümlelik kuruluş gerekçesi verilmişken diğerleri için tek bir kuruluş gerekçesi bile verilmemiştir (Türkan, 2018). Söz konusu ilçelerin kuruluş tarihinin seçim dönemlerine denk gelmesi idari taksimat değişikliği bağlamında iktidarların popülist politikalarla karar verdiklerini düşündürmektedir (Türkan, 2021).

Tablo 3- TBA ve ENTROPI tabanlı VIKOR yöntemi sonucunda elde edilen skor değerlere göre ilçe sıralamaları
Table 3- District rankings based on scores obtained using the TBA and ENTROPY-based VIKOR method

TBA Skor Sonuçları			VIKOR Skor Sonuçları				
İlçeler	Skor	Sıra	İlçeler	Sİ	Rİ	Qİ	Sıra
Doğanyurt	-3,681	1	Doğanyurt	0,059	0,011	0,000	1
Şenpazar	-3,592	2	Şenpazar	0,076	0,013	0,016	2
Ağlı	-3,322	3	Ağlı	0,094	0,023	0,069	3
Hanönü	-2,966	4	Hanönü	0,126	0,023	0,090	4
Seydiler	-2,961	5	Seydiler	0,116	0,027	0,100	5
Pınarbaşı	-2,831	6	Pınarbaşı	0,169	0,042	0,192	6
Abana	-2,047	7	Azdavay	0,239	0,042	0,240	7
İhsangazi	-1,840	8	İhsangazi	0,183	0,063	0,283	8
Çatalzeytin	-1,381	9	Abana	0,245	0,063	0,325	9
Bozkurt	-1,046	10	Daday	0,247	0,063	0,326	10
Azdavay	-1,042	11	Bozkurt	0,275	0,063	0,345	11
Küre	-0,460	12	Devrekani	0,386	0,063	0,420	12
Daday	-0,186	13	Cide	0,484	0,063	0,486	13
Devrekani	0,838	14	Araç	0,515	0,065	0,513	14
Cide	3,146	15	Küre	0,346	0,101	0,538	15
Araç	3,565	16	Taşköprü	0,627	0,063	0,583	16
İnebolu	4,421	17	Çatalzeytin	0,392	0,130	0,681	17
Taşköprü	6,708	18	İnebolu	0,623	0,112	0,765	18
Tosya	8,678	19	Tosya	0,799	0,093	0,813	19

Türkiye’de Anayasa’nın 126. maddesi ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’ndaki “Coğrafya Durumu”, “Ekonomik Şartlar” ve “Kamu Hizmetlerinin Gerekleri” koşullarına göre ilçe kuruluşları gerçekleştirilmektedir. Bu bakımdan mevcut ilçelerin idari hiyerarşideki statülerinin devam edip etmeyeceğinin tespiti hususunda da bu koşullara bakılması uygun olacaktır. Daha önce de belirtildiği gibi çalışmada “Coğrafya Durumu” başlığı için kullanılan ilçe nüfusu ve idari coğrafya özellikleri 9 kriter üzerinden değerlendirilmiş olup bu kriterler üretim, tüketim ve hizmet alımı gibi birçok unsuru doğrudan ve dolaylı olarak etkilemektedir. Türkiye’de 2024 yılı itibarıyla çalışmanın öznisi olan Kastamonu gibi büyükşehir belediyesi bulunmayan illerdeki taşra ilçelerinin ortalama toplam nüfusu 41.348, ilçe merkezleri ortalama nüfusları 28.886 ve kırsal nüfus ortalamaları ise 12.489’dur. Bu sonuçlara göre tüzel kişiliğinin devamında sorun olduğu değerlendirilen hiçbir ilçenin nüfus bakımından belirtilen ortalama değerlerin üzerinde olmadığı ortaya çıkmaktadır. Hatta Pınarbaşı ve Doğanyurt dışında hiçbir ilçenin toplam nüfusu bir yerde belediye teşkilatı kurulması gereken asgari 5.000 nüfusu bile karşılamamaktadır. İlçe merkezi nüfusu bakımından Şenpazar ve Doğanyurt ilçelerinin köy nüfusu olarak kabul edilen üst eşik değer olan 2.000 kişiden daha az nüfusu bulunmakta olup tüm bu ilçelerde kır nüfusu 5.000’den azdır. Bununla birlikte söz konusu ilçelerin son

10 yıllık nüfus artış hızlarına bakıldığında Doğanyurt ve Şenpazar'ın nüfuslarını artıramadıkları, diğerlerinin ise anlamlı bir değişikliğe sahip olmadıkları görülmektedir. Türkiye'de ortalama ilçe yüzölçümü değeri olan 813 km²'yi, ilçelere bağlı köy idari alan sayısı ortalaması olan 38'i (Türkan, 2021) aşan bir ilçe çalışma alanında bulunmamaktadır. Tüzel kişiliğinin kaldırılması önerilen ilçeler yüzölçümü bakımından 193 km² ile (Doğanyurt) 546 km² arasında (Pınarbaşı), köy idari alan sayısı bakımından da 13 (Ağlı) ile 27 arasında (Pınarbaşı) bir dağılım göstermektedirler.

Şekil 2- TBA ve VIKOR yöntemi sonuçlarına göre Kastamonu ilinde idari statüsünü koruması önerilen ilçeler ile tüzel kişiliği kaldırılması önerilen ilçeler

Figure 2- Districts recommended to retain their administrative status and districts recommended to have their legal entity status revoked in Kastamonu province according to the results of the TBA and VIKOR methods

“*Ekonomik Şartlar*” başlığı çalışmada iktisadi koşulları dört ve gelişmişliği ölçen üç kriterle değerlendirilmiştir. Kastamonu ilinde tüzel kişiliği kaldırılması gerektiği ortaya çıkan ilçelerin ilgili kriterlerin büyük bir kısmında problemlili olduğu görülmektedir. Çalışan sayıları, işyeri sayıları, banka şubesi sayısı, yıllık ihracat miktarları, kentsel hizmet skorları ve gelişmişlik seviyelerine bakıldığında bu ilçelerin idari statüyü devam ettirmekte önemli oranda sorunlu oldukları ortaya çıkmaktadır. “*Kamu Hizmetlerinin Gerekleri*” başlığı çalışmada idari ve adli hizmetler, eğitim hizmetleri, sağlık hizmetleri ve ulaştırma hizmetlerinden oluşan 12 kriterle değerlendirilmiştir. Bu başlıkta da ilgili ilçelerin diğer başlıklarda olduğu gibi sorunlar yaşadığı belirlenmiştir. Nitekim bu ilçelerden hiçbirinin idari anlamda geçmişi köklü değildir ve hepsi 1987 ve sonrasında kurulmuş olup ilçe merkezlerinde adli hizmet verilmemektedir. Bunun yanında adı geçen ilçelerin eğitim, sağlık ve ulaştırma hizmetleri performansları tüzel kişiliği devam ettirilmesi gerektiği ortaya çıkan ilçelerden oldukça geridedir. Tüm ilçelerde sadece bir aile sağlığı merkezi (ASM) bulunmakta olup Ağlı ve Seydiler ilçesi hariç diğerleri birinci basamak sağlık hizmetleri ile acil sağlık hizmetlerinin aile hekimleriyle birlikte sunulduğu bir entegre hastaneye sahiptir. Ulaştırma hizmetleri bakımından bu ilçelerin yol nitelikleri yetersiz durumdadır. Ayrıca ilçelerde sadece birer adet PTT işyeri bulunmakta ve özel kargo dağıtım acentesi de bulunmamaktadır. Bütün bu değerlendirmeler ışığında Doğanyurt, Şenpazar, Ağlı, Hanönü, Seydiler ve Pınarbaşı ilçelerinin tüzel kişiliğini devam ettirmesinin kamu kaynaklarına eklediği yükü artırdığı ve bu durumun ölçek ekonomisinin nesnel koşullarına uymadığı söylenebilir. Her ne kadar analiz sonuçlarına göre tüzel kişiliğinin devamı noktasında sorunu olmadığı ortaya çıkmış olsa da Abana ilçesinin gerek yüzölçümü, köy idari alan sayısı, gerekse nüfus gibi değişkenler noktasında sorunlu

skor değerlere sahip ilçelerle benzer bir durumu vardır. Ancak her şeyden önce ilçenin 28 km² gibi oldukça küçük bir yüz ölçüme sahip olması ve merkezinin Bozkurt ilçe merkezine yaklaşık 1 km civarında bir mesafe olması nedeniyle (Şekil 3) Abana ile Bozkurt ilçelerinin birleştirilmesinin uygun olduğu değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme saha çalışmalarında da doğrulanmış olup her iki ilçenin birleştirilerek tek bir ilçe haline getirilmesinin idari maliyetlerde tasarruf olanağı doğuracağı düşünülmektedir. 1953 yılında Abana ilçesinin merkezliği Abana kasabasından alınarak eski adıyla Pazaryeri, yeni adıyla Bozkurt kasabasına nakledilmiş ve ilçe adı değiştirilerek Bozkurt'a çevrilmiştir. Söz konusu durum Anayasa Mahkemesi'nin kararına kadar devam etmiş, alınan karar neticesinde 1968 yılında ilçe Abana ve Bozkurt olmak üzere iki ayrı ilçe olarak devam ettirilmiştir (Türkan, 2018). Bu bağlamda ilgili ilçelerin dönem koşullarında bile 15 yıl tek bir ilçe olarak varlığını devam ettirmesinden hareketle günümüzde de önerilen bu birlikteliğin kamu tasarrufunu üst seviyeye çıkaracağı kesindir.

Şekil 3- Bozkurt ve Abana İlçe Merkezleri. Kaynak: Google Earth

Figure 3- Bozkurt and Abana district centers. Source: Google Earth

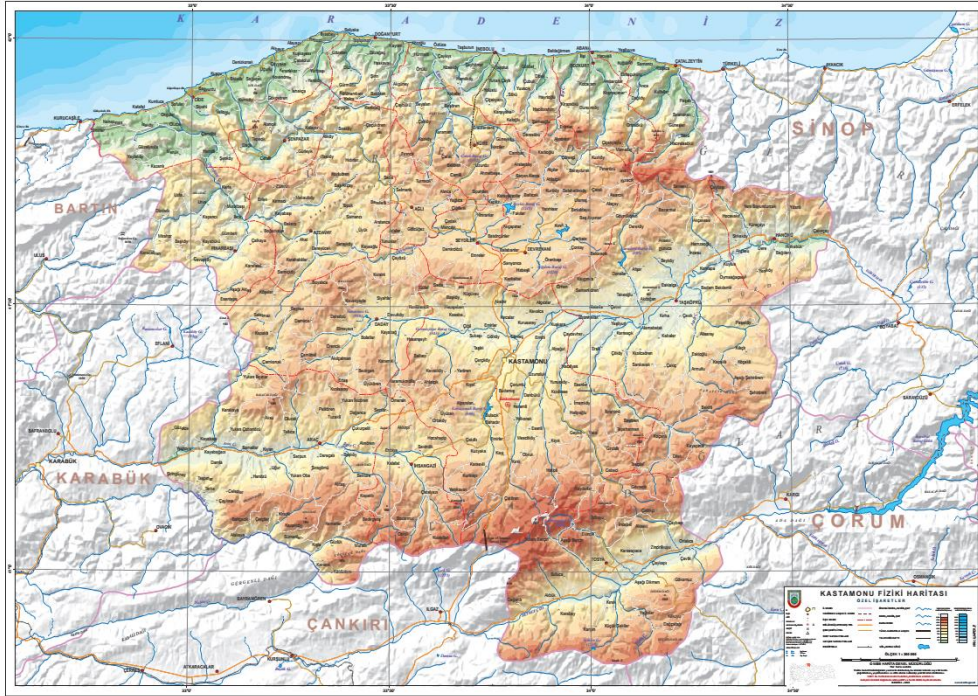
4. ANALİZ SONUÇLARINA GÖRE KASTAMONU İLİNDE İDARİ BÖLÜNÜŞÜN YENİDEN DÜZENLENME ÖNERİLERİ

TBA ve ENTROPI tabanlı VIKOR yöntemleri analiz sonuçlarına göre idari birim olma vasfını gerçekleştirilmede sorunlu ilçelerin hangi ilçelerle nasıl birleşeceği konusunda saha çalışmaları, belediye ve kaymakamlıklardaki idari birim yetkilileri ve muhtarlarla istişari görüşmeler yapılmıştır. İstişari görüşmelerde ortaya konan önerilerin geçerliliği hususunda başta ulaşım verileri yanında T.C Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü (KAGM) bünyesinde yapılan “Türkiye’de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması’nın” sonuçlarından (KAGM YER-SİS, 2020) da istifade edilmiştir. Araştırma Türkiye’de kentsel ve kırsal yerleşimler arası ilişkilerin yönünü ve yoğunluğunu, yerleşimlerin hizmet verme büyüklüklerini ve etki alanlarını ortaya koyan çok yönlü bir çalışmadır. Bütün bu çalışmaların sonuçlarına göre idari bağıllık değişimine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre değil ancak saha çalışmaları ve idari birim yetkilileriyle yapılan istişari görüşmelerin sonuçlarına göre Abana ile Bozkurt ilçelerinin birleşerek tek bir ilçe olması gerektiği önceki bölümde de öneri olarak belirtilmişti. Nitekim her iki ilçe merkezinin yaklaşık 1 km mesafede olması ve KAGM YER-SİS çalışmasında da Abana’nın en fazla hizmet aldığı merkezin Bozkurt olması bu önerinin doğruluğunu teyit eder niteliktedir. Öneri ilçe adının Abana-Bozkurt olarak belirlenmesi yani öneri ilçeye ad verilmeyişi bu sürecin halkın tercihleri

belirlendikten sonra yapılmasının doğru olacağı yönündeki kanaattir. Abana ve Bozkurt ilçelerindeki köylerin komşu ilçe merkezlerine olan mesafelerine bakıldığında söz konusu köylerin mevcutta bağlı oldukları Abana ve Bozkurt kasabalarına daha yakın oldukları görülmüştür. Bu bakımdan her iki ilçenin köyleriyle ilgili idari bağıllık değışiklik önerisinde bulunulmamıştır.

Çalışma kapsamında kullanılan analiz sonuçlarına göre tüzel kişiliğinin kaldırılması önerisinde bulunulan ilçelerden Ağlı, tüzel kişiliğinin devam etmesi önerilen Küre, Daday ve Azdavay ilçeleriyle çevrelenmiştir. Ağlı ilçesine bağlı Turnacık, Oluközü, Kabacı, Selmanlı, Bereketli, Yeşilpınar, Akçakese, Fırıncık ve Akdivan köylerinin çevre ilçelerle olan ulaşım mesafesine bakıldığında bu köylerin Azdavay ilçe merkezine Daday ve Küre ilçe merkezlerinden daha yakın oldukları tespit edilmiştir. Adı geçen köylerin muhtarlarıyla yapılan görüşmelerde halkın sosyoekonomik ihtiyaçlarını giderme noktasında Azdavay kasabasını daha çok tercih ettikleri belirlenmiş olup bu köylerin Azdavay ilçesine bağlanmalarının doğru olacağı değerlendirilmiştir. Ağlı ilçesinin diğer köyleri olan Gölcügez, Adalar, Müsellimler ve Tunuslar'ın ise Daday ilçe merkezine daha yakın olduğu dolayısıyla bu köylerin de Daday ilçesine bağlanmasının gerek mesafe gerek muhtarlarla yapılan görüşme sonuçlarına göre daha uygun olacağı düşünülmektedir. Ağlı kasabasının ise Azdavay ilçe merkezine daha yakın olması ve idari birim yetkilileriyle yapılan görüşmelerden hareketle Azdavay ilçesine belde olarak bağlanmasının uygun olacağı belirtilmiştir. Belirli hizmetlerin verilmesinde aksama yaşanmaması için Ağlı'nın belde statüsünde Azdavay ilçesine bağlanmasının belirli bir süre için gerekli olduğu yapılan görüşmelerde ifade edilmiştir. Tüzel kişiliğinin kaldırılması önerilen Doğanyurt ilçesi 1990 yılında İnebolu ilçesinden ayrılarak kurulmuştur. Doğanyurt ilçesi Cide, İnebolu, Küre ve Azdavay ilçeleriyle çevrilidir. İlçenin Azdavay ve Küre ilçeleriyle olan sınırını büyük oranda Küre Dağları, Cide ilçesiyle olan sınırını ise Çrkdağ ve Gemi Dağı oluşturmaktadır (Şekil 4). Bu bakımdan ilçenin adı geçen ilçelere bağlanması morfolojik ünitelerden ve mesafe engelinden dolayı olanaklı değildir. İlçe merkezi ve bağlı köylerin tamamının gerek eski idari bağıllıkları gerekse mesafe koşulundan dolayı İnebolu'ya bağlanması uygun olacaktır. Bu öneri saha çalışmaları ve yapılan istişari görüşmeler ile KAGM YER-SİS çalışması sonuçlarıyla da uyumludur. Doğanyurt kasabasının da Ağlı'da olduğu gibi belde statüsünde İnebolu ilçesine bağlanması önerilmektedir.

Şekil 4- Kastamonu ili fiziki haritası. Kaynak: Harita Genel Müdürlüğü.

Figure 4- Physical map of Kastamonu province. Source: General Directorate of Mapping

Cide ilçesine bağlı durumdaki Şenpazar kasabası, merkez olmak üzere 1987 yılında ilçe haline getirilmiştir. Tüzel kişiliği kaldırılması önerilen Şenpazar ilçesi, tüzel kişiliğinin devam etmesi önerilen Cide ve Azdavay ilçeleri ile çevrilidir. Şenpazar'ın Azdavay ile olan sınırını büyük oranda Küre Dağları oluşturmaktadır. Bu durum ilçe ve bağlı köy idari alanlarının Azdavay ile olan irtibatına mâni olmaktadır. Ancak gerek mesafe gerekse geçmiş idari bağlılık ve daha gelişmiş olmasından dolayı Şenpazar ilçesinin bütün olarak Cide ilçesine bağlanmasının uygun olacağı görülmektedir. KAGM YER-SİS çalışmasında da ilçe merkezi ve bağlılarının en fazla hizmet alımını Cide ilçesinden karşıladıklarının ifade edilmesi önerinin yerinde olduğunu göstermektedir. Şenpazar kasabasının ilçe merkezliği nihayete erdiğinde kasabanın belde yerleşmesi olarak varlığını devam ettirmesi belirli hizmetlerin aksamaması bakımından önemlidir. Tüzel kişiliği kaldırılması önerilen bir diğer ilçe Hanönü olup 1990 yılında Taşköprü ilçesinden ayrılarak kurulmuştur. Kuruluş gerekçesi olarak merkezi Hanönü olan Gökçe ağaç Bucağının ilçe merkezine uzak oluşu ve köy sayısının fazlalığı gösterilmiştir. En uzak köyün Taşköprü ilçe merkezine 40 km olduğu ilçenin mesafe ve eski idari bağlılık gerekçesiyle Taşköprü ilçesine bağlanması uygun olacaktır. Hanönü kasabasının da diğer tüzel kişiliği kaldırılması önerilen ilçe merkezlerinde olduğu gibi belde haline getirilmesi uygundur. Hanönü ilçesi için önerilen idari bağlılık değişimi saha çalışmaları, yapılan istişari görüşmeler ve KAGM YER-SİS çalışması sonuçlarıyla da uyumludur. Devrekani ilçesine bağlı bir bucak iken bu bucağa ve Küre ilçesine bağlı 6 köyün katılımıyla kanun teklifinde herhangi bir gerekçe olmaksızın 1990 yılında Seydiler ilçesi kurulmuştur. İlçe Küre, Devrekani, Kastamonu merkez ve Daday ilçeleriyle çevrilidir. İlçenin kuzeyindeki Küre Dağları Küre ilçesiyle, güneyindeki yüksek ve engebeli kesim ise Kastamonu merkez ve Daday ilçeleriyle olan ulaşımı kısıtlamaktadır. Seydiler ilçe idari alanı bütün olarak Devrekani Çayı havzası içinde yer almakta olup ulaşım koşullarının rahat olması ve geçmiş idari bağlılık gerekçesiyle Devrekani ilçesinin parçası olmalıdır. Bu öneri saha çalışmaları ve görüşme sonuçlarıyla da uyumludur. İdari olarak Azdavay ilçesinin bucağı durumdaki Pınarbaşı 1987 yılında ilçe haline getirilmiştir. İlçe tüzel kişiliği devam etmesi önerilen Cide, Azdavay ve Daday ilçeleriyle çevrilidir. Cide ve Daday ilçeleriyle olan sınır daha yüksek ve engebeli iken Azdavay ile olan sınırında nispeten morfolojik kısıtlar daha azdır. Pınarbaşı ilçesinin mesafe ve sosyoekonomik ilişkilerinin geçmişte idari olarak bağlı olduğu Azdavay ilçesiyle çok daha fazladır. Bu durum istişari görüşmeler ve KAGM YER-SİS çalışması sonuçlarıyla da sabit olup Pınarbaşı'nın belde olmak üzere ilçenin bütün olarak Azdavay'a bağlanması uygun olacaktır.

Çalışma sadece idari statüsünü devam ettirmede sorunlu olan ilçelerin tespitine odaklanmamakta aynı zamanda nüfusu 150 kişiden daha az olan ve birbirlerine 5 km'den daha yakın olan köylerin yönetsel maliyetlerden tasarruf etme noktasından hareketle birleştirilmesinin kamu kaynaklarının israfının engellenmesini de merkeze almaktadır. Bu çerçevede çalışmanın bundan sonraki kısmında nüfusu 150 kişiden daha az olanlar başta olmak üzere birbirlerine 5 km'den daha yakın olan tüm köylerin birleştirilmesi hususundaki önerilere yer verilecektir. TBA ve ENTROPİ tabanlı VIKOR yöntemleri analiz sonuçlarına göre Kastamonu ilinin merkez hariç mevcut 19 ilçe idari alanıyla devam etmesinin rasyonel olmadığı, Doğanyurt, Şenpazar, Ağlı, Hanönü, Seydiler ve Pınarbaşı ilçelerinin tüzel kişiliğinin sonlandırılarak ilişkide oldukları yakın ilçeye bağlanmaları ve ek olarak Abana/Bozkurt'un birleştirilmesi önerilmiştir (Şekil 5). Söz konusu ilçe merkezlerinin belirli hizmetlerin sunumunda sorun yaşanmaması adına bağlandıkları ilçelerde belde statüsüyle devamının uygun olduğu düşünülmektedir. Adı geçen ilçelerin idari statülerine son verildiğinde Kastamonu'nun merkez hariç 12 ilçe, 7 belde ve 1054 köy idari alanından oluşan bir il olacağı ortaya çıkmaktadır. Analiz sonuçlarının çıktıları doğrultusunda önerilen düzenlemeye göre Araç ilçesinde 119, Azdavay'da 85 köy idari alanı ve 2 belde, Abana-Bozkurt ilçesinde 42 köy idari alanı ve 1 belde, Cide'de 98 köy idari alanı ve 1 belde, Çatalzeytin'de 41, Daday'da 64, Devrekani'de 69 köy idari alanı ve 1 belde, İhsangazi'de 23, İnebolu'da 102 köy idari alanı ve 1 belde, Küre'de 34, Kastamonu merkez ilçede 177, Taşköprü'de 146 köy idari alanı ve 1 belde ile Tosya ilçesinde ise 54 köy idari alanı ortaya çıkmaktadır. Ancak önceki bölümlerde de ifade edildiği gibi Kastamonu'da nüfusu 150'nin altında olan 753 köy idari alanı mevcut olup bu sayı tüm köy idari alanlarının %71'ini oluşturmaktadır. Başta bu 753 köy idari alanı olmak üzere birbirine 5 km'den daha yakın olan köy idari alanları birleştirilmiş olup nihai idari bölünüş bundan sonraki kısımda her öneri ilçeye ilgili kısımda

verilecektir. İlçelerin tablolarında mesafe engelinden dolayı daha fazla sayıda birleşmeye imkân vermeyen köy idari alanları da bulunmakta olup bunlar tablolarda açık gri renkle gösterilmiştir.

Şekil 5- Kastamonu ili idari bölünüş önerisi.

Figure 5 -Proposed administrative division of Kastamonu province

Araç ilçesinde mevcut 119 köy idari alanında nüfus ve mesafe durumlarına göre birleştirme yapıldığında idari alan sayısının 63'e inmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır (Tablo 4, Şekil 5). Saha çalışmaları ve muhtar görüşmeleri sonucunda hâlihazırda İhsangazi ilçesine bağlı 63 numaralı Kapaklı köyü ve bağlılarının mesafe ve sosyoekonomik ilişkilerinden dolayı idari bağıllığının buradan çözülerek Araç ilçesine kaydırılması uygun görülmüştür. Araç ilçesinde tabloda açık gri renkle gösterilen öneri köy idari alanlarında birleşmeye rağmen nüfus 150'nin altında kalmıştır. Nüfus eşik değeri aşılmak istendiğinde köy yerleşmeleri arasındaki mesafe eşik değerin üzerine çıkacağından nüfus 150'nin altında kalsa da birleştirme yapılmamıştır. Tablo 4'ten de görüleceği üzere bazı köy idari alanlarında ise gerek mesafe gerekse de nüfus bakımından herhangi bir birleştirme uygun bulunmamıştır.

Azdavay ilçesinde TBA ve VIKOR yöntemleri sonucunda 85 köy idari alanı, bir ilçe belediyesi ve 2 belde belediye yönetsel alanı oluşmuştur. Nüfus ve mesafe durumlarına göre birleştirme yapıldığında köy idari alan sayısının 58'e inmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır (Tablo 5, Şekil 5). Birleştirme yapılamayan veya yapılmış olsa bile nüfusu 150'nin altında kalanlar açık gri renkle tabloda işaretlenmiştir. Azdavay için önerilen idari bölümlemede mevcut durumda belediye teşkilatı bulunan Ağlı ve Pınarbaşı'nın diğer tüm tüzel kişiliği kaldırılması önerilen ilçelerde olduğu gibi belde yönetsel alanı olmasının belirli hizmetlerin sunumunda yararı olacağı öngörülmektedir.

Saha çalışmaları, istişari görüşme ve analiz sonuçlarına göre Abana ve Bozkurt ilçelerinin birleşmesi önerilmektedir. Bu birleşmede ilçe merkezliğini kasaba nüfusu, köy idari alan sayısı nedenleriyle Bozkurt'un devam ettirmesi uygun görülmektedir. Dolayısıyla öneri ilçede Abana'nın belde yönetsel alanı olarak yer almasının doğru olacağı değerlendirilmektedir. İlçe ismi olarak çalışmada Abana-Bozkurt kullanılmış olup asli ismin tespitinde geniş ölçekli katılımla bir çalışma yürütülmesinin daha doğru olacağı kanaatine varılmıştır. Önerilen Abana-Bozkurt ilçesinde 42 köy idari alanı ve 2 belediye yönetsel alanı oluşmuştur. Nüfus ve mesafe durumlarına göre birleştirme yapıldığında köy idari alan sayısının 22'ye inmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır (Tablo 6, Şekil 5).

Tablo 4-Araç ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları
Table 4- Proposed village administrative areas and resulting populations in Araç district

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
1	Araç	Akıncılar, Çalköy	192	33	Araç	Celepler, Karcılar, Recepbey	214
2	Araç	Cevizlik, Sarpun, Tatlıca	340	34	Araç	Çaykaşı	127
3	Araç	Aşağılıpınar, Yukarılıpınar	169	35	Araç	Belen, Şehrimanlar	142
4	Araç	Ahatlar, Kızılören	143	36	Araç	Balçıkhisar, Damla	257
5	Araç	Kayabaşı, Kayaboğazı, Oyçalı	339	37	Araç	Eskiğdir, Müslimler, Üçpınar	204
6	Araç	Sofçular, Şiringüney	169	38	Araç	Gülükler, Tokatlı	147
7	Araç	Taşpınar, Terke, Yukarıgüney	283	39	Araç	Akgeçit	131
8	Araç	Alakaya, Kayaören	74	40	Araç	Karacalar	87
9	Araç	Bahçecik	107	41	Araç	Güzelce	29
10	Araç	Çerçiler	30	42	Araç	İhsanlı, Yeşilova	781
11	Araç	Doğanpınar, Kırazlı	120	43	Araç	Saltuklu	60
12	Araç	Çavuş, Kavak, Tavşanlı	265	44	Araç	Karakaya	118
13	Araç	Susuz, Sümenler	229	45	Araç	Aşağıçobanözü, Yukarıçobanözü	174
14	Araç	Karacık, Kışlaköy	143	46	Araç	Gergen, Tellikoz	156
15	Araç	Köklüdere	115	47	Araç	Erekli, İğdir, Samatlar	1548
16	Araç	Muratlı, Okluk	124	48	Araç	Çubukludere, Deretepe	236
17	Araç	Güzlük, Kovanlı	198	49	Araç	Aksu	59
18	Araç	Palazlar	104	50	Araç	Değirmençay, Köklüyurt, Pınarören	200
19	Araç	Kemerler	34	51	Araç	Gökçeçat, Kıyan, Şenyurt	245
20	Araç	Hatip	93	52	Araç	Avlacık	98
21	Araç	Sarıhacı	48	53	Araç	Olucak	51
22	Araç	Doruk	59	54	Araç	Kavacık, Pelitören	80
23	Araç	Aktaş	77	55	Araç	Kızılsaray	74
24	Araç	Bektüre	164	56	Araç	Gemi, Yurttepe	126
25	Araç	Belkavak	112	57	Araç	Aşağıkizören, Tuzaklı, Yukarıkizören	154
26	Araç	Aşağıyazı, Başköy, Yukarıyazı	191	58	Araç	Alınören	127
27	Araç	Dereçatı, Özbek, Yenice	369	59	Araç	Buğdam, Doğanca, Huruçören	226
28	Araç	Fındıklı, Gölcük, Sıragözü	195	60	Araç	Çukurpelit, Toygaören	177
29	Araç	Aşağıroba, Ekinözü, Haliloba, Yukarıroba	237	61	Araç	Avlağıcayırı, Serdar	246
30	Araç	Çamaltı, Köse, Okçular, Uğur	362	62	Araç	Ömersin	66
31	Araç	Gökçesu, Hanözü, İğdirkişla	179	63	İhsaniye	Kapaklı	58
32	Araç	Kıyıdibi	55				

Tablo 5- Azdavay ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları.
 Table 5- Proposed village administrative areas and resulting populations for Azdavay district.

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
64	Ağlı	Turnacık	18	93	Azdavay	Yeşilköy	97
65	Ağlı	Oluközü	57	94	Azdavay	Kırmacı, Maksutköy	125
66	Ağlı, Azdavay	Kabacı, Selmanlı, Sada	238	95	Azdavay	Kayabaşı	23
67	Ağlı, Azdavay	Bereketli, Yeşilpınar, Çakıroğlu, Hocaköy	344	96	Azdavay	Evlek, Gültepe	147
68	Ağlı	Akçakese, Fırıncık	165	97	Azdavay	Zümrüt	63
69	Ağlı	Akdivan	61	98	Azdavay	Sabuncular	68
70	Azdavay	Maden	68	99	Azdavay	Arslanca, Tomrukköy	177
71	Azdavay	Çömlektepe	79	100	Pınarbaşı	Savaş	115
72	Azdavay	Çocukören	185	101	Pınarbaşı	Aşağıaktaş, Esentepe, Yukarıaktaş	260
73	Azdavay	Kanlıdağ, Kolca	239	102	Pınarbaşı	Kutlugelik	64
74	Azdavay	Göktaş, Kerpiçlik	260	103	Pınarbaşı	Karafasıl	136
75	Azdavay	Alı, Sıraköy	243	104	Pınarbaşı	Boğazkaya	71
76	Azdavay	Çamlıbük	76	105	Pınarbaşı	Çengel, Ilıca	195
77	Azdavay	Tasköy	110	106	Pınarbaşı	Gümberi	37
78	Azdavay	Alacık	81	107	Pınarbaşı	Başköy	129
79	Azdavay	Derelitekke, Hıdırlar	150	108	Pınarbaşı	Çavuşköy	113
80	Azdavay	Kozluören	81	109	Pınarbaşı	Kayabükü	129
81	Azdavay	Başakçay, Topuk	204	110	Pınarbaşı	Kalaycı	96
82	Azdavay	Akçaçam, Samancı	198	111	Pınarbaşı	Üyükören	202
83	Azdavay	Kırcalar, Söğütpınar	176	112	Pınarbaşı	Karacaören	182
84	Azdavay	Kurtçular, Üyük	193	113	Pınarbaşı	Mirahor	219
85	Azdavay	Kayaoğlu, Sarayköy	176	114	Pınarbaşı	Demirtaş	126
86	Azdavay	Yumacık	92	115	Pınarbaşı	Hocalar	138
87	Azdavay	Dereyücek, Gümürtler	243	116	Pınarbaşı	Dizdarlı	214
88	Azdavay	Başören, Karahallılar	156	117	Pınarbaşı	Kapancı	171
89	Azdavay	Sarıçıköy	135	118	Pınarbaşı	Sümenler, Urva	348
90	Azdavay	Bakırcı, Karakuşlu	189	119	Pınarbaşı	Kerte	172
91	Azdavay	Ahatköy	85	120	Pınarbaşı	Muratbaşı	104
92	Azdavay	Gecen, Mehmetçebe	111	121	Pınarbaşı	Uzla, Yamanlar	401

Tablo 6- Abana-Bozkurt ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları.
 Table 6- Proposed village administrative areas and resulting populations for the district of Abana-Bozkurt.

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
122	Abana	Denizbükü, Yakabaşı, Yeşilyuva	225	133	Bozkurt	Bayramgazi, Kestanesöktü	227
123	Abana	Akçam, Elmaçukuru, Kadiyusuf, Yemeni	298	134	Bozkurt	İbrahim, Yaylatepe	232
124	Abana	Altıkulaç, Çampınar, Göynükler	241	135	Bozkurt	Kızılcacelma, Sakızcılar	223
125	Bozkurt	Güngören, İlişi	411	136	Bozkurt	Ortasöktü	285
126	Bozkurt	Beldeğirmen, Darsu, İnceyazı	205	137	Bozkurt	Mamatlar	61
127	Bozkurt	Günvakti	227	138	Bozkurt	Çiçekyayla	104
128	Bozkurt	Görentaş, Kocaçam	313	139	Bozkurt	Tezcan	128
129	Bozkurt	Kutluca, Yaşarlı	283	140	Bozkurt	Şeyhoğlu	205
130	Bozkurt	Sarıççek	141	141	Bozkurt	Kirazsöktü, Ulu	246
131	Bozkurt	Ambarcılar, Kayalar	219	142	Bozkurt	Dursun, Işığan, Keşlik	249
132	Bozkurt	Koşmapınar	260	143	Bozkurt	Alantepe, Köseali	115

Cide ilçesinde TBA ve VIKOR yöntemleri sonucunda 98 köy idari alanı ve bir ilçe belediyesi ile bir belde belediye yönetsel alanı oluşmuştur. Nüfus ve mesafe durumlarına göre birleştirme yapıldığında köy idari alan sayısının 55'e inmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır (Tablo 7, Şekil 5). Cide için önerilen idari bölümlenmede mevcut durumda belediye teşkilatı bulunan Şenpazarı'nın belde olarak varlığını devam ettirmesi uygun görünmektedir. Bu ilçede de diğerlerinde olduğu gibi açık gri renkli numaralandırılmış köy idari alanlarında mesafe aşımı olmaması için daha fazla birleştirme yapılmamıştır.

Tablo 7- Cide ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları
Table 7- Proposed village administrative areas and resulting populations in Cide district

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
144	Cide	Gündoğan, İlyasbey	539	172	Cide	Çukurçal	126
145	Cide	Aydıncık, Baltacı, Günebakan	794	173	Cide	Olucak	75
146	Cide	Derebağ, Kayaardı	285	174	Cide	Akça, Kethüda, Kezağzı	316
147	Cide	Çilekçe, Yeniköy	348	175	Cide	Menük, Ortaca	146
148	Cide	Yurtbaşı	330	176	Cide	Kazanlı	129
149	Cide	Çakırlı, Kıranlıkoz	359	177	Cide	Başköy, Yaylaköy	241
150	Cide	Akbayır, Beşevler, Çataloluk	522	178	Cide	Güzelyayla, Yıldızalan	215
151	Cide	Kuşkayası	155	179	Cide	Ovacık	137
152	Cide	Alayazı	136	180	Cide	Emirler, Himmetbeşe, Nanepınarı	237
153	Cide	İşakça, Uçağıl	363	181	Cide	Hacıahmet, Kapısıyü	154
154	Cide	Beltepe, Doğankaya	332	182	Cide	Yenice	247
155	Cide	Gökçeören	256	183	Cide	Döngelce	55
156	Cide	Ağaçbükü, Kovanören, Pehlivanlı	581	184	Cide	Abdülkadir, İsaköy, Okçular	277
157	Cide	Çayyaka, Toygarlı, Yalçınköy	802	185	Şenpazar	Himmet, Küçükmutlu, Büyükmutlu	424
158	Cide	Konuklar, Soğucak	190	186	Şenpazar	Aybasan, Edeler, Uzunyol	637
159	Cide	Alayüz, Denizkonak, Uğurlu	341	187	Şenpazar	Az.Kalaycı	151
160	Cide	Çamaltı	178	188	Şenpazar	Gürleyik	54
161	Cide	Koçlar	175	189	Şenpazar	Başçavuş, Furuncuk	87
162	Cide	Çayüstü, Kumköy, Mencekli	500	190	Şenpazar	Gürpelit, Salman	148
163	Cide	Düzköy, Kuşçu, Sakallı	317	191	Şenpazar	Aşıklı	72
164	Cide	Köseli	70	192	Şenpazar	Dereköy, Harmangeriş	209
165	Cide	Musaköy, Velioğlu	288	193	Şenpazar	Tepecik	78
166	Cide	Çamdibi, Hamitli	220	194	Şenpazar	Alancık	80
167	Cide	Karakadı	108	195	Şenpazar	Demirkaya	188
168	Cide	Şenköy	60	196	Şenpazar	Yarımcı	77
169	Cide	Derebucağı, Öveçler	211	197	Şenpazar	Celalli, Dağlı	177
170	Cide	Gökçeler	104	198	Şenpazar	Dördül, Sefer	349
171	Cide	Sırakaya	204				

Çatalzeytin ilçesinde mevcut 41 köy idari alanında nüfus ve mesafe durumlarına göre birleştirme yapıldığında idari alan sayısının 20'ye inmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır (Tablo 8, Şekil 5). Tablo 8'den de görüleceği üzere 202, 209 ve 216 numaralı köy idari alanları mesafe engelinden dolayı başka bir köy ile birleştirilememiş, 218 numaralı köy idari alanlarında ise iki ayrı köy idari alanı birleştirilse bile asgari nüfus sağlanamamıştır.

Tablo 8- *Çatalzeytin ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları.*
 Table 8- *Proposed village administrative areas and resulting populations in Çatalzeytin district.*

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
199	Çatalzeytin	Canlar, Köklüce, Kuğu	215	209	Çatalzeytin	Celaller	87
200	Çatalzeytin	Konaklı, Samancı	266	210	Çatalzeytin	Duran, Kavakören	251
201	Çatalzeytin	Doğan, Kaşlıca	179	211	Çatalzeytin	Kozsökö, Piri	235
202	Çatalzeytin	Yenibeyler	105	212	Çatalzeytin	Güneşler, Kavaklı	196
203	Çatalzeytin	Arıca, Kırızlı	217	213	Çatalzeytin	Çepni, Fındıklı	182
204	Çatalzeytin	Aşağısökö, Çubuklu, Yukarısökö	255	214	Çatalzeytin	Epçeler, Paşalı	317
205	Çatalzeytin	Dağköy, İsmail	224	215	Çatalzeytin	Kızılcağa, Sırakonak, Yunuslar	325
206	Çatalzeytin	Hamidiye, Kayadibi	171	216	Çatalzeytin	Çatak	146
207	Çatalzeytin	Çağlar, Kaymazlar	199	217	Çatalzeytin	Karacakaya, Sökö	191
208	Çatalzeytin	Kulfallar, Saraçlar, Yemişli	188	218	Çatalzeytin	Hacireis, Hacireissökö	129

Daday ilçesinin mevcut 60 köy idari alanına analiz sonuçları, saha çalışmaları ve görüşme çıktılarına göre mesafe ve sosyoekonomik ilişki dinamikleri gereğiyle Ağlı ilçesine bağlı durumdaki Gölcüğe, Adalar, Müsellimler ve Tunuslar köy idari alanları eklendiğinde ilçenin köy idari alan sayısı 64'e yükselmiştir (Tablo 9). Köy idari alanlarında nüfus ve 5 km mesafe eşiği dikkate alınarak birleştirme yapıldığında ilçenin 32 köy idari alanından oluşması idari maliyetlerden tasarruf olanağı doğuracaktır. Böylelikle Daday ilçesinin bir belediye ve 32 köy idari alanından oluşması önerilmektedir.

Tablo 9- Daday ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları.
 Table 9- *Proposed village administrative areas and resulting populations in Daday district.*

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
219	Ağlı	Gölcüğe	131	235	Daday	Çamkonak, Değirmencik, Kayı	441
220	Ağlı	Adalar, Müsellimler, Tunuslar	177	236	Daday	Gökören, Karaağaç	232
221	Daday	Çayözü, Değirmenözü	162	237	Daday	Koççuğaz, Selalmaz	174
222	Daday	Kızıni	80	238	Daday	Aktaştekte	76
223	Daday	Sarpun	72	239	Daday	Çavuşlu, Fasıllar, Köşeler	255
224	Daday	Hasanağa	69	240	Daday	Kapaklı, Karacaören	187
225	Daday	Alipaşa, Arabacılar, Bağışlar, Budaklı, Siyahlar	411	241	Daday	Beykoz	85
226	Daday	Bayır, Bayramlı, Çayırılı, Davut, Sarıçam	466	242	Daday	Boyalıca	73
227	Daday	Hasanşeyh, Kayabağı, Küten, Sorkun, Yazıcameydan	452	243	Daday	Demirce	104
228	Daday	İnciğe, Kızılörencik	241	244	Daday	Okluk	68
229	Daday	Karamık	82	245	Daday	Akpınar, Çölmekçiler, Dereözü, Elmayazı	346
230	Daday	Sorkuncuk, Üyükören	128	246	Daday	Bolatlar, Boyalılar, Tüfekçi	220
231	Daday	Ertaş	39	247	Daday	Kavakyayla	37
232	Daday	Bezirgan	82	248	Daday	Bastak, Görük	191
233	Daday	Akılçalman, Örencik	155	249	Daday	Dereköy, Karacaagaç	185
234	Daday	Çamlıbel	106	250	Daday	Uzbanlar	136

Hâlihazırda 54 köy idari alanı bulunan Devrekani ilçesine çalışma sonuçlarına göre Seydiler ilçesi dahil edildiğinde ilçenin köy idari alan sayısı 69'a yükselmiştir. Köy idari alanlarında nüfus ve mesafe eşiklerine göre birleştirme yapıldığında ilçenin köy idari alan sayısı 33'e gerileyecektir (Tablo 10). Devrekani için önerilen idari bölümlerde mevcut durumda belediye teşkilatı bulunan Seydiler'in belde olarak varlığını devam ettirmesi uygun görünmektedir. Tablo 9'dan da görüleceği üzere 251, 252, 270 ve 276 numaralı köy idari alanlarında mesafe engelinden dolayı birleştirme yapılamadığından ilgili birimlerin nüfusları asgari 150 kişinin altında kalmıştır.

Tablo 10- Devrekani ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları
Table 10- Proposed village administrative areas and resulting populations in Devrekani district

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
251	Devrekani	Erenler	34	268	Devrekani	Akçapınar, Bozkocatepe, Tekkekızılar	406
252	Devrekani	Alınören	95	269	Devrekani	Akmescit, Fakılar, Karayazıcılar	322
253	Devrekani	Kadioğlu, Saraydurak	202	270	Devrekani	Sarpinalınca	69
254	Devrekani	Çörekçi, Elmalitekke	251	271	Devrekani	Baltıcak, Sinantekke	272
255	Devrekani	Kuz, Pınarözü	360	272	Devrekani	Alçılar, Arslanbey, Çavuşlu	234
256	Devrekani	Akdoğan, Çatak	223	273	Devrekani	Ahlatçık, Karaçam, Şenlik	236
257	Devrekani	Bozarmut, Kızacık	283	274	Devrekani	İnciğez, Kurt, Selhattin	346
258	Devrekani	Alaçay, Asarcık, Ulaşmış	433	275	Devrekani	Binkıldayık, Doğuörcünler, Yazlıhisar	507
259	Devrekani	Başakpınar, Başakpınartepe	296	276	Devrekani	Göynükören	81
260	Devrekani	Çorbacı, Çontay, Hasırlı	525	277	Devrekani	Kınık, Laçın	395
261	Devrekani	Belovacık	204	278	Seydiler	Çerçiler, Karaçavuş, Kepez	187
262	Devrekani	Habeşli	301	279	Seydiler	İncesu, Yolyaka	159
263	Devrekani	Örenbaşı	211	280	Seydiler	Çiğillerik, İmrenler, Üyük	280
264	Devrekani	Kanlıabat	168	281	Seydiler	Çırdak, Mancılık, Şalgam	339
265	Devrekani	Balabanlar, Sarıyonca, Şeyhbalı	371	282	Seydiler	Odabaşı, Sabuncular	267
266	Devrekani	Bozkoca, Yazıbelen	384	283	Seydiler	Emreler, Ericek	242
267	Devrekani	Kasaplar	152				

İhsangazi ilçesinin hâlihazırda 23 köy idari alanı bulunmakta olup bu ilçeye bağlı durumdaki Kapaklı köyünün yapılan görüşmelerde Araç ilçesiyle sosyoekonomik ilişkilerinin daha fazla olmasından hareketle idari bağlılığı buradan çözülüp Araç ilçesine bağlandığında ilçenin 22 köy idari alanı kalır. Köy idari alanlarında birleştirme sadece 6 köy idari alanında yapılabilmiş, diğerlerinde ise mesafenin fazla olmasından dolayı birleştirmeye gidilememiştir. Bu çerçevede İhsangazi ilçesinin 18 köy idari alanından oluşması önerilmektedir (Tablo 11).

İnebolu ilçesine günümüzde 77 köy idari alanı bağlı durumdadır. Saha, görüşmeler ve analiz sonuçlarına göre Doğanıyurt ilçesinin de idari olarak bağlanması durumunda İnebolu ilçesinin köy idari alan sayısı 102 olmaktadır. Köy idari alanlarında birleştirmeye gidildiğinde ilçenin yeni durumda 53 köy idari alanından oluşması uygun olacaktır (Tablo 12). İnebolu ilçesi için önerilen idari bölümlerde mevcut durumda belediye teşkilatı bulunan Doğanıyurt'un belde olarak varlığını devam ettirmesi uygun görünmektedir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulmuş olan Küre ilçesinin mevcutta 34 köy idari alanı bulunmaktadır. Oldukça engebeli bir yapıya sahip olan ilçede köylerin mesafeleri dikkate alınarak yapılan birleştirmede ilçenin 21 köy idari alanından oluşması idari maliyetlerden tasarruf olanağı sağlayacaktır (Tablo 13). Burada da diğer ilçelerde olduğu gibi mesafe engelinden dolayı birleştirme yapılamayan köy idari alanları yer almaktadır.

Tablo 11- İhsangazi ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları
 Table 11- Proposed village administrative areas and resulting populations for the district of İhsangazi

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
284	İhsangazi	Akkirpi, Dağyolu	182	293	İhsangazi	Bozarmut	69
285	İhsangazi	İnciğez	96	294	İhsangazi	Obruk	214
286	İhsangazi	Akkaya	67	295	İhsangazi	Belençal, Kızıllar	230
287	İhsangazi	Enbiya	135	296	İhsangazi	Sarıpınar	149
288	İhsangazi	Çiçekpınar	106	297	İhsangazi	Çatalyazı	99
289	İhsangazi	Bedirgeriş	54	298	İhsangazi	Örencik	49
290	İhsangazi	Kayapınar	62	299	İhsangazi	Görpe, Koçcuğaz	271
291	İhsangazi	Sepetçioğlu	41	300	İhsangazi	Haydarlar, Hocahacıp	391
292	İhsangazi	Sünlük	34	301	İhsangazi	Yarışlar	71

Tablo 12-İnebolu ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları
 Table 12-Proposed village administrative areas and resulting populations for the district of İnebolu

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
302	Doğanyurt	Belyaka	156	329	İnebolu	Erenyolu, Göçkün, Toklukaya	883
303	Doğanyurt	Çakırlı	188	330	İnebolu	Dikili	285
304	Doğanyurt	Gözealan	196	331	İnebolu	Şeyhomer	215
305	Doğanyurt	Taşlıpınar	183	332	İnebolu	Korupınar	527
306	Doğanyurt	Düz	170	333	İnebolu	Taşoluk, Uğrak	461
307	Doğanyurt	Başköy, Demirci, Düzağaç	758	334	İnebolu	Aşağıçaylı, Yolistü, Yukarıçaylı	407
308	Doğanyurt	Gürmüdü	81	335	İnebolu	Kabalar, Kabalarsöktü	795
309	Doğanyurt	Denizgörmüden	164	336	İnebolu	Çiçekyazı, Karabey, Salıcıoğlu	393
310	Doğanyurt	Köfünambarı, Ortaburun	345	337	İnebolu	Karşıyaka	61
311	Doğanyurt	Baldıran	209	338	İnebolu	Akkonak, Ayvaköy	157
312	Doğanyurt	Akçabel, Şirin	259	339	İnebolu	Bayıralan, Beyler	191
313	Doğanyurt	Küçüktepe	186	340	İnebolu	Belören, Soğukpınar	224
314	Doğanyurt	Boğazcık, Gökçe	319	341	İnebolu	Aktaş, Başköy, Uluyol	168
315	Doğanyurt	Aşağımescit, Kayran, Yukarımescit	360	342	İnebolu	Söktü	28
316	Doğanyurt	Danışman, Haskavak	304	343	İnebolu	Durupınar	139
317	Doğanyurt	Denizbükü	68	344	İnebolu	Esenyurt, Üçevler	107
318	Doğanyurt	Yassıkışla	180	345	İnebolu	İkizler	39
319	İnebolu	Belen, Köroğlu, Özlüce, Yunusköy	557	346	İnebolu	Yamaç	65
320	İnebolu	Akçay, Alaca, Çaykırı, Güneşli, Kayaclıması, Köseköy, Şamalı	393	347	İnebolu	Çamdalı, Gökbel	127
321	İnebolu	Atabeyli, Hörmekli	418	348	İnebolu	Ayvat, Evrenye, Güde	408
322	İnebolu	Belence	80	349	İnebolu	Hayrioğlu, Üçlüce	112
323	İnebolu	Akgüney, Doğanören	284	350	İnebolu	Çubuk, Yuvacık	107
324	İnebolu	Örtülü	148	351	İnebolu	Dibek	218
325	İnebolu	Çaydüzü, Özbaşı	124	352	İnebolu	Deliktaş, Hacıbrahim	138
326	İnebolu	Erkekarpı, Taşburun, Yaztepe	526	353	İnebolu	Keloğlu, Şamaoğlu	56
327	İnebolu	Hacımehmet, İkizyaka, Sakalar, Uluköy, Yukarıköy	700	354	İnebolu	Deresöktü	85
328	İnebolu	Gökçeören, Hamitköy, Kuzluk	571				

Tablo 13- Küre ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları
Table 13- Proposed village administrative areas and resulting populations in Küre district

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
355	Küre	Çaybükü	229	366	Küre	Belören, Camili, Uzunöz	224
356	Küre	Çat	79	367	Küre	Sipahiler	64
357	Küre	Avcıpınar, Beyalan	121	368	Küre	Ahmetbeşe, Sarpun	73
358	Küre	Beşören	141	369	Küre	Taşpınar	59
359	Küre	Güllüce, Kesepınar, Topçu	405	370	Küre	Cambaz, Güney	46
360	Küre	İmralı, Karaman	148	371	Küre	Karadonu	77
361	Küre	İğdir, Kozköy	146	372	Küre	Ersizler, Ersizlerdede	321
362	Küre	Bürüm	56	373	Küre	İkizciler	77
363	Küre	Köstekçiler	65	374	Küre	Alacık	116
364	Küre	Çatak, Koyunkırtık	157	375	Küre	Kayadibi	181
365	Küre	Afşargüney, Afşarımam, Köşreli	198				

Köy idari alan sayısı en fazla olan ilçe Kastamonu merkez ilçedir. Merkez ilçeye bağlı durumda 177 köy idari alanı bulunmaktadır. İlçe arazisinin nispeten daha az engebeli olması ve köy yerleşmelerinin birbirine daha yakın olması burada köy idari alan birleştirmelerini daha kolay hale getirmiştir. Buna göre birleştirmeler sonucunda merkez ilçenin 81 köy idari alanından oluşması uygun bulunmuştur (Tablo 14).

Cumhuriyet Dönemi öncesinde beri idari hiyerarşide yeri bulunan Taşköprü ilçesinde hâlihazırda 126 köy idari alanı bulunmaktadır. Saha, görüşmeler ve analiz sonuçlarına göre Hanönü ilçesinin de idari olarak bağlanması durumunda Taşköprü ilçesinin köy idari alan sayısı 146 olmaktadır. Köy idari alanlarında birleştirmeye gidildiğinde ilçenin yeni durumda 77 köy idari alanından oluşması uygun olacaktır (Tablo 15). Taşköprü ilçesi için önerilen idari bölümlerde mevcut durumda belediye teşkilatı bulunan Hanönü'nün belde olarak varlığını devam ettirmesi uygun görünmektedir. Arazi engebesinden dolayı birleştirme yapılamayan köylerin büyük bir kısmı tüzel kişiliği kaldırılması önerilen Hanönü ilçesine bağlıdır. Bu durum Taşköprü ilçesinde daha az olmakla birlikte her ikisinde de birleştirme yapılamayan ve asgari nüfus eşiğini karşılamayan köy idari birimleri bulunmaktadır.

Taşköprü gibi Cumhuriyet Dönemi öncesinden beri varlığını sürdüren Tosya ilçesinin mevcut 54 köy idari alanı bulunmaktadır. Köy idari birimlerinde mesafeye göre birleştirme yapıldığında ilçenin 34 köy idari alandan oluşmasının doğru olacağı düşünülmektedir (Tablo 16). İlçede Ilgaz ve Geçmiş Dağlarına doğru gidildiğinde arazi şartları köy birleştirmelerini fazla mümkün kılmamaktadır.

Kastamonu ilinin 2024 yılı itibarıyla merkez dahil 20 ilçe ve 1054 köy idari alanı bulunmaktadır (Tablo 17). Mevcut durumdaki idari bölünüş göz önüne alındığında ilçelere bağlı köy idari alan sayılarının birbirinden oldukça farklı olduğu görülmektedir. İdari bölünüşün ölçek ekonomisinin rasyonel koşullarına uyması, kamu bütçesi üzerindeki mali yükün azaltılarak kaynak israfının önüne geçilmesi ve Anayasa'nın 126. ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun idari bölünüşü düzenleyen maddelerine uygunluğu bağlamında Kastamonu ilindeki idari bölünüş yeniden düzenlenmiştir. TBA ve ENTROPI tabanlı VIKOR analizleri kullanılarak Kastamonu ilinin idari bölünüşünün hâlihazırda 20 ilçe yerine 13 ilçeden oluşmasının idari maliyetlerden tasarruf olanağı sağlayacağı ve kamu yararını daha fazla yükselteceği öngörülmektedir. Analiz çıktıları, saha çalışmaları, kaymakamlık ve belediye yetkilileri ile muhtarlarla yürütülen istişari görüşmelerin neticesinde ilin 13 belediye, 7 belde ve 567 köy idari alanından oluşması gerektiği ortaya çıkmaktadır (Tablo 17, Şekil 5).

Tablo 14- Kastamonu Merkez İlçesinin Önerilen Köy İdari Alanları ve Oluşan Nüfusları
 Table 14- Proposed village administrative areas and resulting populations for the central district of Kastamonu

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
376	Merkez	Gülef, Musallar	207	417	Merkez	Akçataş	167
377	Merkez	Başköy, Hacışaban, Sada	236	418	Merkez	Tarlatepe	94
378	Merkez	Hacımuharrem, Kasaba, Kasabaörencik	410	419	Merkez	Yaka, Çatalçam	196
379	Merkez	Baltacı, Baltacıkuşuçağı, Eymir	348	420	Merkez	Akkaya İsmaili, Hüseyinli	250
380	Merkez	Taşlık	207	421	Merkez	Burhanlı, Hatipli, Köseoğlu	450
381	Merkez	Çiğil, Dokuzkat, Göcen, Numanlar, Subaşı, Talipler	887	422	Merkez	Ahlat, Kemerler	272
382	Merkez	Merkez Emirler, Gököy, Halifekuyuçağı	789	423	Merkez	Evciler, Gelinören, Geyikli	331
383	Merkez	Ahmetbey, Kırcalar, Sarıömer	443	424	Merkez	Kuzyaka Çavundur, Kaşçılar, Kuzyaka Kıyık, Mescit, Yılandı	585
384	Merkez	Arız, Duruçay, Gökçekent, Yürekveren	796	425	Merkez	Eceoğlu, Elmayakası, Gökçukur, Cıvciler	347
385	Merkez	Aksinir, Halife, Küçüksu	588	426	Merkez	Ayvalar, Dayılar, Esenli	316
386	Merkez	İnceboğaz, Kavalca, Kurusaray	581	427	Merkez	Damlaçay, Dursunlar, Gömmecce, Kuzyaka İsmaili	481
387	Merkez	Bük, Eşen	531	428	Merkez	Çevreli, Seremettin	277
388	Merkez	Alçucular, Aşağıbatak, Yukarıbatak	815	429	Merkez	Aşağıyuva, Yolkonak	320
389	Merkez	Merkez Çavundur, Hacıyusuf, Kadioğlu	425	430	Merkez	Obruk, Saraycık	378
390	Merkez	Halaçlı, Kuşkara, Pehlivan	559	431	Merkez	Ballık, Kırık	175
391	Merkez	Ortaboğaz	175	432	Merkez	Çatören	155
392	Merkez	Bozoğlak, Emirli, Hatıp, Kayalı, Oğul	839	433	Merkez	Bostan	304
393	Merkez	Gömeç, Has, Hoca, Koru, Kurtgömeç, Molla	979	434	Merkez	Örenyeri, Yenikavak	181
394	Merkez	Dere, Hacıbey	535	435	Merkez	Aşağıakça, Karaçomak	229
395	Merkez	Etyemez, Ömerli, Sırasöğütler	492	436	Merkez	Bayındır, Karakuz	123
396	Merkez	Akdoğan, Aşağıelyakut, Hacı, Yukarıelyakut	1112	437	Merkez	Cambaz, Kurtkayı	144
397	Merkez	Örencik, Yukarıkuyucak	1144	438	Merkez	Hamit, Karaevli	177
398	Merkez	Çorumlu, Köklü, Keremli	486	439	Merkez	Alpı, Kayı, Şeyh	509
399	Merkez	Alpağut, Karaş	539	440	Merkez	Terzi, Ümit	336
400	Merkez	Demirci, Uzunoluk	362	441	Merkez	Kuzyaka, Kuzyaka Emirler, Sahip	351
401	Merkez	Sapaca	91	442	Merkez	Çakıllı, İbişler, İslam	333
402	Merkez	Darbükü, Kızılkese, Sarıca	354	443	Merkez	Akçakese, Gödel	156
403	Merkez	Hacıilyas, Yunus	284	444	Merkez	Bulacık, Bahadır	294
404	Merkez	Emir, Esenler	169	445	Merkez	Alparslan, Konukça	300
405	Merkez	Bürme	63	446	Merkez	Merkez Kıyık	153
406	Merkez	İbrahimli, Kirenli	183	447	Merkez	Karamukmolla	110
407	Merkez	Başören	164	448	Merkez	Ahlatçık	138
408	Merkez	Tepeharman	109	449	Merkez	Kavak	154
409	Merkez	İmamköy	108	450	Merkez	Yarören	106
410	Merkez	Hatipoğlu	167	451	Merkez	Çerçi	151
411	Merkez	Girdalli, Tekke	115	452	Merkez	Nalcıkuyuçağı	98
412	Merkez	Çıban, Sipahi	245	453	Merkez	Kurucaören	75
413	Merkez	Sulusöktü	87	454	Merkez	Omcular, Orta	204
414	Merkez	Cebeci	115	455	Merkez	Kırıçoğlu	118
415	Merkez	Dereberçin	162	456	Merkez	Üyücek	186
416	Merkez	Haydarlar	148				

Tablo 15- Taşköprü ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nüfusları
Table 15- Proposed village administrative areas and resulting populations in Taşköprü district

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus	Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi Önerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nüfus
457	Hanönü	Çaybaşı	165	496	Taşköprü	Dilek, Pirahmetli, Şahinçatı	254
458	Hanönü	Kayabaşı	99	497	Taşköprü	Güneykalınkese, Kuzkalınkese, Taşçılar	381
459	Hanönü	Hocavakıf, Küreçayı	281	498	Taşköprü	Garipşah	106
460	Hanönü	Bölük yazı	95	499	Taşköprü	Arsanlı	137
461	Hanönü	Yeniboyundurcak	88	500	Taşköprü	Çiftkiran, Yavuçkuyucu	359
462	Hanönü	Kavak	134	501	Taşköprü	Köçekli, Yoğunluk	329
463	Hanönü	Yılanlı	84	502	Taşköprü	Eskioğlu, Kapaklı	205
464	Hanönü	Şeyh Şaban-ı Veli	68	503	Taşköprü	Armutlu, Derekaraağaç, Ömerli	366
465	Hanönü	Çakırçay	85	504	Taşköprü	Abdalhasan, Hasanlı	153
466	Hanönü	Halkabük, Sarıalan, Yenice	273	505	Taşköprü	Çekiç, Sankavak	182
467	Hanönü	Demircimüezziz	79	506	Taşköprü	Kese, Kızılkese	150
468	Hanönü	Gökbelen	147	507	Taşköprü	Alisaray, Çaylaklar, Yeniler	310
469	Hanönü	Gökçe ağaç	153	508	Taşköprü	Aşağımerce, Eskiatça, Yukarımerce	440
470	Hanönü	Bağdere	127	509	Taşköprü	Olukbaşı, Vakıfbelören	447
471	Hanönü	Yeniköy	124	510	Taşköprü	Çevik, Tavukçuoğlu, Tepedelik	297
472	Hanönü	Akçasu, Sirke	185	511	Taşköprü	Küçüksü	203
473	Taşköprü	Hamzaoglu, Kuyluş	368	512	Taşköprü	Kabalar, Karacakaya	195
474	Taşköprü	Erik	88	513	Taşköprü	Aşağıçit, Çit, Kızılcaören	523
475	Taşköprü	Akçakese	242	514	Taşköprü	Kırha, Örenli	270
476	Taşköprü	Sarıseki	104	515	Taşköprü	Böcü, Çaykirpi, Kadı, Yazıhamit	487
477	Taşköprü	Sarpun	112	516	Taşköprü	Alamabatak, Alamakayış, Alamaşışli	378
478	Taşköprü	Kayadibi	169	517	Taşköprü	Aşağıçayırıcık, Yukarıçayırıcık	366
479	Taşköprü	Bozarmut	180	518	Taşköprü	Akdoğan, Akdoğan tekke, Tekeoğlu	564
480	Taşköprü	Dere	138	519	Taşköprü	Afşar, Karapürçek	467
481	Taşköprü	Akseki	69	520	Taşköprü	Donalar, Masatlar	559
482	Taşköprü	Bey, Duruca	502	521	Taşköprü	Bademci, Esenlik, Urgancı	613
483	Taşköprü	İncesu	253	522	Taşköprü	Kaygınca, Samanlıören	335
484	Taşköprü	Çördük, Kornapa	488	523	Taşköprü	Kızılcaören	180
485	Taşköprü	Badembekdemir, Oymağaçseki	258	524	Taşköprü	Örhen	111
486	Taşköprü	Gündoğdu, Hacıali, Paşa	360	525	Taşköprü	Alatarla, Ayvalı, Unzunkavak	1759
487	Taşköprü	Çambaşı	152	526	Taşköprü	Çetmi, Karacaoğlu	799
488	Taşköprü	Kılıçlı, Tokaş	162	527	Taşköprü	Bük, Karşı, Kıran	718
489	Taşköprü	Doymuş, Karadedeoğlu, Ortaöz	147	528	Taşköprü	Akdeğirmen, Çoroğlu, Yeşilyurt	610
490	Taşköprü	Alasöku, Aşağışehirören, Şehirören, Yukarışehirören	256	529	Taşköprü	Abay, Boyundurcak, Çaycevher	725
491	Taşköprü	İmamoğlu	114	530	Taşköprü	Alipaşa, Bekdemirekşi, Derebeysibey, Orta	651
492	Taşköprü	Bekirli, Dağbelören	214	531	Taşköprü	Celep, Obrucak	317
493	Taşköprü	Kirazcık	105	532	Taşköprü	Ersil, Yavuç	530
494	Taşköprü	Kayapınar	49	533	Taşköprü	Karmaçık	159
495	Taşköprü	Çiftlik, Hoca, Koçanlı	335				

Tablo 16- Tosya ilçesinin önerilen köy idari alanları ve oluşan nfusları
 Table 16- Proposed village administrative areas and resulting populations in Tosya district

Önerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi nerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nfus	nerilen Köy İdari Alanlarının Numarası	Eski İdari Bağlılık	Birleşmesi nerilen Köy İdari alanları	Birleşme Sonucu Oluşan Toplam Nfus
534	Tosya	Brmk, Gvrecik	309	551	Tosya	Gkomuz	133
535	Tosya	Keçeli	78	552	Tosya	Ahmetoğlu, Dağatağı, Kilkuyu, Mısmılağa	676
536	Tosya	Musaky	61	553	Tosya	akırlar	62
537	Tosya	Aşağıberin, Yukarıberin	208	554	Tosya	Dedem	117
538	Tosya	Ekincik	346	555	Tosya	ukrky, şarakman, Yağcılar	358
539	Tosya	zboyu	99	556	Tosya	Yukarıdikmen	78
540	Tosya	Gkez	292	557	Tosya	Kızılca, Kkkızılca, Kksekiler, Sekiler	600
541	Tosya	İncebel	56	558	Tosya	Kınık, Sevinren	205
542	Tosya	Akseki	89	559	Tosya	Bayat, Kargın	528
543	Tosya	aybaşı	265	560	Tosya	Çepni, Kayan	455
544	Tosya	eltiki	96	561	Tosya	Aşağıkayı	326
545	Tosya	Ortalıca, Karaköy	693	562	Tosya	Karabey	429
546	Tosya	evlik, Yenidoğan	639	563	Tosya	Yukarıkayı	112
547	Tosya	aykapı, Zincirlikuyu	290	564	Tosya	Dağardı	280
548	Tosya	Karasapaa	115	565	Tosya	Akbk, ifter	878
549	Tosya	Ksen, Sapaca	431	566	Tosya	Ermelik	218
550	Tosya	Aşağıdikmen, Kuşular, Sofular	422	567	Tosya	Suluca	755

Tablo 17- Kastamonu ilinin mevcut ve öneri idari blnş
 Table 17- Current and proposed administrative divisions of Kastamonu province

Kastamonu İlinin Mevcut İdari Blnş			Kastamonu İlinin nerilen İdari Blnş		
İeler	Köy idari alan sayısı	Belediye sayısı	öneri ilçeler	öneri köy idari alan sayısı	öneri belediye sayısı
Kastamonu merkez	177	1	Kastamonu merkez	81	1
Abana	10	1	Abana-Bozkurt	22	2
Ağlı	13	1	Araç	63	1
Araç	119	1	Azdavay	58	3
Azdavay	49	1	Cide	55	2
Bozkurt	32	1	Çatalzeytin	20	1
Cide	75	1	Daday	32	1
Çatalzeytin	41	1	Devrekani	33	2
Daday	60	1	İhsangazi	18	1
Devrekani	54	1	İnebolu	53	2
Doğanyurt	25	1	Kre	21	1
Hann	20	1	Taşkpr	77	2
İhsangazi	23	1	Tosya	34	1
İnebolu	77	1			
Kre	34	1			
Pınarbaşı	27	1			
Seydiler	15	1			
şenpazar	23	1			
Taşkpr	126	1			
Tosya	54	1			
Toplam	1054	20	13	567	20

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Anayasanın 126. ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun ilgili maddelerinde Türkiye'nin, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; illerin de diğer kademeli bölümlere ayrıldığı ifade edilmekte ve il/ilçe kuruluşu veya kaldırılmasında bu maddelere atıf yapılmaktadır. İdari taksimatta il/ilçe kuruluşunda veya kaldırılmasında nesnel ve ölçülebilir kriterler bulunmadığı için iktidarların yıllar içerisinde hangi somut gerekçeye dayandığı tartışılır kararlarla idari birim kurdukları görülmektedir. Öyle ki 1927 yılında 63 il ve 328 olan ilçe sayısı 2025 yılı itibarıyla 81 il ve 973 ilçeye yükselmiştir. Özellikle ilçe kuruluşlarındaki kanun teklifi metinlerinde kuruluş gerekçeleri birkaç cümleyle bazılarında ise herhangi bir gerekçe yazılmadan sadece İl İdaresi Kanunu'na atıfla tekliflerin hazırlandığı görülmektedir. Birkaç satırlık kuruluş gerekçelerine çok partili yaşama geçildiği ilk yıllarda daha fazla rastlanırken 1980 sonrasındaki kanun tekliflerinde ise gerekçesiz tekliflerin daha fazla olduğu görülür. Söz konusu dönemlerde tek seferde onlarca hatta yüzlerce ilçe bir kanun maddesiyle kurulmuştur. Nitekim çalışmanın öznesi olan Kastamonu ilinde de 1950-1960 arasında Çatalzeytin, Bozkurt ve Abana, 1980-1990 yılları arasında ise İhsangazi, Şenpazar, Pınarbaşı, Doğanyurt, Ağlı, Hanönü ve Seydiler ilçeleri kurulmuş, Şenpazar, Pınarbaşı ve Hanönü için detaya girilmeksizin birkaç cümlelik kuruluş gerekçesi verilmişken kanun tekliflerinde diğerleri için tek bir kuruluş gerekçesi bile verilmemiştir. Çok partili dönem öncesi ve hemen sonrasında Türkiye'nin demografik nitelikleri, ulaşım alt yapısı ve sosyoekonomik şartların ilçe kuruluşuna cevaz verdiği ifade edilebilir. Ancak 90'lı yıllardan sonra aynı koşulların devam edip etmediğini ve hâlihazırda yeni il ve ilçelerin kurulması gerektiği fikrinin etrafıca tartışılması gerekir. Türkiye'de mülki idare taksimatında rasyonel ihtiyaçlardan çok siyaset kurumunun oyunu azami seviyeye çıkarma ihtiyacının daha fazla olduğu söylenebilir. İl/ilçe kuruluşlarında onlarca ve yüzlerce sayıda ilçe kuruluşlarının özellikle seçim dönemlerine rastlamasını sadece tesadüf olarak açıklamak oldukça iyi niyetli bir yaklaşım olur. Nitekim güncel tartışmalardan birini oluşturan ve hangi ihtiyaca istinaden istendiği belirtilmeyen 100 il ve 1000 ilçe talebinin hem 2018 hem de 2023 seçim beyannamelerine yer verilerek kamuoyunda günlerce konuşulması da siyaset kurumunun popülist politikalarının işareti olarak yorumlanmaktadır. Bu bağlamda özellikle tartışılması gereken unsurun yeni ilçeler kurulmasından ziyade mevcut ilçelerin bu işlevi ne kadar yerine getirdikleri olmalıdır. Günümüzde işlevi tartışılır mevcut ilçe sayısının ölçek ekonomisinin nesnel gerekleri nedeniyle azaltılması kamu tasarrufu bağlamında daha doğru olacaktır. Hatta birim sayısındaki azaltma sürecinin sadece ilçe sayılarında değil nüfusu onlar düzeyine inmiş birbirine birkaç km mesafede yer alan köy idari alanları için de işletilmesi yerinde olacaktır. İlgili bakanlıklar, mülki idare amirleri ve konuyla ilintili disiplin üyeleri başta olmak üzere konunun paydaşlarıyla daha detaylı bir biçimde bu çalışmada kullanılan veya benzeri yöntemler ve değişkenlerle saha çalışmalarının bütün iller düzeyinde yaparak sonuç elde edilmesinin daha doğru olacağı şüphesiz bir gerçektir. Söz konusu çalışmaların sonuçları ülkede kamu maliyesine yönelen baskının azaltılmasına imkân vererek kamu kaynaklarının rasyonel kullanımını daha fazla sağlayacak bir zemin oluşturacaktır. Bu durum Türkiye'nin mülki idari taksimatında kapsamlı bir reformu kaçınılmaz kılacaktır. Elbette bu reformun gerçekleştirilmesinde siyaset kurumunun inisiyatif alması politik saiklerle güç olabilir. Ancak ülke menfaatlerini önceleyen bir politik tutumla tüm siyasi partilerin konuyu sahiplenmesi ve desteklemesi reformun başarısını ve doğal olarak kamu yararının oluşmasını sağlayacaktır.

Bu çerçevede Kastamonu ilinde zaman içinde işlevinde kayıplar yaşanan ilçeler ile nüfusu 150'nin altına inmiş ve birbirine 5 km'den daha yakın köy idari birimlerinin tespitini odağına alan çalışmayla söz konusu birimler değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirmede Türkan (2021, 2023) tarafından geliştirilen kriterlerle TBA ve ENTROPI tabanlı VIKOR analizleri kullanılmış, saha çalışmaları, belediye ve mülki idare yetkilileriyle istişari görüşmeler yapılarak tüzel kişiliğinin devamında sorun olan ilçeler tespit edilmiştir. Ek olarak tüzel kişiliği kaldırılması önerilen ilçeler ve bunlara bağlı köy idari alanlarının hangi ilçelere bağlanması gerektiği noktasında öneriler sunulmuştur. Öncelikle nüfusu 150'nin altına inmiş olanlar olmak üzere tüm köy idari alanlarından birbirine 5 km'den daha yakın olan birimlerin birleştirilme önerileri de getirilmiştir. Tüm bu çalışmalar sonucunda Kastamonu ilinin merkez dahil 20 ilçe ve 1054 köy idari alanıyla devam etmesinin rasyonel olmadığı, Doğanyurt, Şenpazar,

Ağlı, Hanönü, Seydiler ve Pınarbaşı ilçeleri ilçelerinin tüzel kişiliğinin sonlandırılarak ilişkide oldukları yakın ilçeye bağlanmaları ve ek olarak Abana/Bozkurt'un birleştirilmesi önerilmiştir. Bu erevede Kastamonu ilinin merkez dahil Abana-Bozkurt, Araç, Azdavay, Cide, Çatalzeytin, Daday, Devrekani, İhsangazi, İnebolu, Küre, Taşköprü ve Tosya ilçeleri olmak üzere 13 ilçeden oluşması uygun bulunmuştur. Çalışma sonunda önerilen idari bölünüşün hayata geçmesi durumunda ilde 13 il ve il belediyesi, 7 belde ve 567 köy idari alanının ortaya çıkacağı ve yeni durumun kamu yararını daha fazla yükselteceği değerlendirilmiştir.

ıkar atışması / Conflict of Interest	Yazar çıkar atışması bildirmemiştir. The author declared no conflict of interest
Finansal Destek / Funding conditions	Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir. The authors declared that he received no financial support for this study
Yazar Katkıları / Author Contributions	Yazarlar / Authors
Çalışmanın içeriği ve tasarımı/Conception/Design of Study	O. Türkan
Metodoloji / Methodology	O. Türkan
Veri toplama-oluşturma-iyileştirme / Data Curation	O. Türkan
Analiz/Analysis and interpretation of data	O. Türkan
Görselleştirme / Visualization	O. Türkan
Yazı taslağı / Writing - Original Draft	O. Türkan
Yazma - İnceleme ve Düzenleme / Writing - Review & Editing	O. Türkan
Proje yönetimi / Project administration	O. Türkan

REFERANSLAR

- Akdede, S. H. & E. Acartürk. (2005). Türkiye’de ilçe ve belediyelerin optimizasyonu. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 14(3), 5-17. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/60143/turkiyede-ilce-ve-belediyelerin-optimizasyonu> adresinden alınmıştır.
- Aliz, M. (1999). İlçe kurulmasında bir ölçüt getirilemez mi? *Türk İdare Dergisi*, 423, 109-117.
- Alpaykut, S. (2017). Türkiye’de illerin yaşam memnuniyetinin temel bileşkenler analizi ve topsis yöntemiyle ölçümü üzerine bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(29), 367-395.
- Anayasa.gov.tr. (2024a,b,c). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/anayasa/> (10.01.2025).
- Boyalı, H. (2023). Türkiye’de vatandaş odaklı idare: E- Devlet ötesi dijitalleşen kamu. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 6(2), 172-190. <https://doi.org/10.38057/bifd.1325556>
- Çimen, A. (2007). İlçeler için ‘Optimal Ölçek’ belirleme sorunu: 104 kanun teklifi üzerine bir inceleme. *Türk İdare Dergisi*, 457, 55-86.
- Çimen, A. (2013). İlçeler için “Optimal Ölçek” belirleme sorunu: İlçe kuruluşunda yasama süreci üzerinde bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 339-365.
- Çubuk, M. (2021). *Çok kriterli karar verme yöntemleri ile illerin yatırım ortamlarının karşılaştırılması*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Dağlı, T., M. (2024). *Kırşehir ilinde idari bölünüşün entropi tabanlı TOPSIS yöntemi ile yeniden düzenlenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Emre, C. (2002). *İyi yönetim arayışında Türkiye’de mülki idarenin geleceği*. Ankara: TİAV Yayını.
- Gürsoy, E. Z. (2008). Cumhuriyet Döneminde yeni il ve ilçe kurulmasındaki yaklaşımlar. *Türk İdare Dergisi*, 458, 81-94.
- İçişleri Bakanlığı. (2025). <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> (25.05.2025).
- Jolliffe, I.T. (2002). *Principal component analysis* (Second Edition). New York: Springer-Verlag.
- KAGM. (2020). *Türkiye’de kentsel ve kırsal hizmet merkezleri raporu*. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü Yayını Sayı: 6 Araştırma Raporu Sayı: 4 Ankara
- KAGM YER-SİS, 2020. <https://yervis.gov.tr/web/#> (19.05.2025).
- Keskin, N. E. (2008). İl yönetimi sisteminde değişim. *Memleket Siyaset Yönetim*, 3(6), 88-117.
- Koçdemir, K. (1998). Önce idari taksimat reformu sonra yeniden yapılanma. *İller ve Belediyeler*, 633, 412-420.
- MHP. (2023). Milliyetçi Hareket Partisi 14 Mayıs 2023 Milletvekili Genel Seçimi Seçim Beyannamesi. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/beyanname_14_mayis_2023_opt.pdf (28.02.2025)
- Mutlu, S. (1989). Kamu yönetiminde mekânsal örgütlenmenin esasları ve Türkiye için bazı öneriler. *Amme İdaresi Dergisi*, 22 (4), 21-46.
- Resmî Gazete, 1924. 07.04.1924, Sayı 68. 442 Sayılı Köy Kanunu
- Resmî Gazete, 1949. 18.06.1949, Sayısı 7236 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu
- Resmî Gazete, 1957. 27.06.1957, Sayı 9644. Yeniden (78) Kaza Kurulması ve İzmir Vilâyetine bağlı Kuşadası Kazasının Aydın Vilâyetine bağlanması hakkında Kanun.
- Resmî Gazete, 1987. 04.07.1987, Sayı 19507. 103 İlçe Kurulması Hakkında Kanun
- Resmî Gazete, 1988. 11.05.1988, Sayı 19811. Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik.
- Resmî Gazete, 1990. 20.05.1990, Sayı 20523. 130 İlçe Kurulması Hakkında Kanun.
- Resmî Gazete, 2014. 11.09.2014, Sayı 29116. İş Kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması ile bazı alacakların yeniden yapılandırılmasına dair Kanun.

- Şahin, A. & E. Bilgin Sarı. (2019). Entropi tabanlı toptis ve vikor yöntemleriyle bist-imalat işletmelerinin finansal ve borsa performanslarının karşılaştırılması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 12 (2), 255-270.
- Taş, İ. E. & K. Uçacak. (2018). Türk kamu yönetiminde bürokratik işlemlerin azaltılmasında E-Devlet uygulamasının önemi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (67), 449–468.
- Tbmm.gov.tr. (2025a). <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c020/tbmm10020083ss0221.pdf> (22.02.2025).
- Tbmm.gov.tr. (2025b). <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d17/c043/tbmm17043119ss0585.pdf> (22.02.2025).
- Tbmm.gov.tr. (2025c). <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d18/c045/tbmm18045111ss0275.pdf> (22.02.2025).
- Tbmm.gov.tr. (2025d). <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d07/c022/tbmm07022036ss0088.pdf> (22.02.2025).
- Temurlenk, M. S. & Abar, H. (2019). Türkiye’deki illerin sosyoekonomik gelişmişlik seviyeleri: 2008 – 2016 dönemi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33(4), 1115-1135.
- TÜİK, 2025. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> (24.02.2025)
- Türkan, O. (2018). *Kastamonu ilinin idari coğrafya analizi 1935-2010*. [Sözlü bildiri]. Presented at the International Congress on the 75th Anniversary of Turkish Geographical Society. Ankara, Türkiye.
- Türkan, O. (2021). Türkiye’de ilçe büyüklüğünün TBA ve AHP yöntemiyle yeniden değerlendirilmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 54 (4), 91 -137
- Türkan, O. (2023). Çankırı ilinde idari bölünüşün temel bileşen analizi (TBA) ile yeniden düzenlenmesi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 21 (1), 1 -35, doi: 10.33688/aucbd.1176458
- URL, (2025.1). <https://emsal.com/100-il-projesi-gayrimenkul-sektorune-nasil-yansir/> (29.05.2025).
- URL, (2025.2). <https://www.youtube.com/watch?v=HA30ZQraTNs> (29.05.2025).
- URL, (2025.3). https://www.youtube.com/watch?v=Le_Onk3nEt8 (29.05.2025).
- URL, (2025.4). https://www.youtube.com/watch?v=8eKqI3_l4F8 (29.05.2025).
- URL, (2025.5). <https://www.ahaber.com.tr/video/gundem-videolari/devlet-bahceli-100-il-1000-ilce-idari-yapisiyla-gucune-guc-katmis-turkiye-mumkundur> (29.05.2025).
- URL, (2025.6). <https://www.yenisafak.com/foto-galeri/ozgun/hangi-ilceler-il-olacak-il-olacak-ilceler-belli-oldu-mu-2025te-il-yapilacak-ilceler-hangileri-4576032/1> (29.05.2025).
- URL, (2025.7). <https://www.ahaber.com.tr/viral/galeri/tikla/82-83-84-85-plakalar-iste-il-olmasi-beklenen-ilceler/26> (29.05.2025).
- Wang, T. C. & H., D. Lee. (2009). Developing a fuzzy TOPSIS approach based on subjective weights and objective weights. *Expert systems with applications*, 36(5), 8980-8985.
- Yılmaz, F., S. Acar, L. B. Kazancı, L. Gültekin, M. C. Meydan, M. E. Özsan & M. Işık (2019). *İlçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması 2017*. Ankara: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü Yayını.